

Crna Gora

Državna revizorska institucija

DRI broj: **05-035/23-1483/33**

Podgorica, 09.10.2023. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu

(KONAČAN IZVJEŠTAJ)

Podgorica, oktobar 2023. godine

SADRŽAJ:

MIŠLJENJE I PREPORUKE	3
I OPŠTI DIO	7
1.1. Pravni osnov za vršenje revizije	7
1.2. Opšti podaci o subjektu revizije.....	7
1.3. Vrsta, predmet, cilj i obuhvat revizije.....	10
1.4. Metode vršenja revizije	10
1.5. Kriterijumi revizije.....	10
II. UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	12
2.1. Upravljanje i unutrašnje kontrole.....	13
2.1.1. Planiranje prihoda i rashoda.....	12
2.1.2. Izvještavanje	16
2.1.3. Unutrašnje kontrole.....	17
2.1.4. Unutrašnja revizija.....	19
2.1.5. Radni odnosi, organizacija i sistematizacija radnih mjesta.....	22
2.2. Iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja).....	23
2.2.1. Aktiva	25
2.2.2. Pasiva	36
2.3. Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha).....	40
2.3.1. Prihodi	43
2.3.2. Rashodi	45
2.4. Javne nabavke.....	55

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije i Izjašnjenja subjekta revizije br: 1996/23 od 26.09.2023. godine, na Preliminarni izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu (Interno br: 05-038/23-213 od 15.09.2023. godine), na osnovu člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i člana 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu senator **Zoran Jelić** (rukovodilac Kolegijuma) i senator **dr Branislav Radulović** (član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 09.10.2023. godine usvojio je:

Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu

Odgovornost subjekta revizije

Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji za 2022. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu, sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekta revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obuhvatila sprovođenje postupaka radi pribavljanja adekvatnih dokaza o iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Sprovedeni postupci uključili su procjenu sistema unutrašnjih kontrola, procjenu primijenjenih računovodstvenih politika, procjenu materijalno pogrešnog prikazivanja iznosa u finansijskim izvještajima i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

MIŠLJENJE

FINANSIJSKOM REVIZIJOM Godišnjih finansijskih izvještaja „Možura“ – DOO Bar za 2022. godinu utvrđeno je da su finansijski izvještaji za 2022. godinu sastavljeni u svim materijalnim aspektima, u skladu s važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da su prezentovani na fer i objektivan način. Utvrđena odstupanja nijesu materijalno značajna, te u skladu s tim nadležni Kolegijum izražava **POZITIVNO MIŠLJENJE** na finansijsku reviziju.

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE POZITIVNOG MIŠLJENJA NA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ne izražavajući rezervu u odnosu na dato mišljenje **skrećemo pažnju** Društvu na dosljednu primjenu Međunarodnog računovodstvenog standarda 8.

Nalaz: Društvo je trebalo da izvrši umanjeње iznosa nabavne vrijednosti za iznos amortizacije zaključno sa 31.12.2022. godine, te da tako dobijen podatak za neotpisanu vrijednost na kraju godine iz (kolone 8) OA obrasca koristi za obračun odloženog poreskog sredstva/obaveze. Međutim, prema izjavi odgovornog lica Društvo od početka rada nije raspolagalo podatkom o nabavnoj vrijednosti doniranih građevinskih objekata, već za tu svrhu počev od 2020. godine koristi podatke dobijene procjenom vrijednosti tih građevinskih objekata.

Način obračuna odloženog poreskog sredstva/obaveze koji je primijenjen od strane Društva može imati uticaj na finansijski rezultat. Revizoru u postupku revizije nisu stavljeni na uvid podaci o nabavnoj vrijednosti građevinskih objekata koji su donacija, kao ni iznosi amortizacije za protekle godine koji se odnose na nabavnu vrijednost tih sredstava zaključno sa 31.12.2022. godine, pa se nije mogao izvršiti obračun odloženih poreskih sredstava/obaveza.

Preporuka F1: Društvo treba da obezbijedi podatke o nabavnoj vrijednosti doniranih građevinskih objekata i da nakon toga izvrši korekciju u obračunu odloženog poreskog sredstva/obaveze, shodno odredbama Međunarodnog računovodstvenog standarda 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

REVIZIJOM PRAVILNOSTI Godišnjih finansijskih izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu, utvrđeno je da Društvo nije u potpunosti uskladilo poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima. Revizijom su utvrđena odstupanja i neusklađenosti poslovanja Društva sa sljedećim propisima: Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Zakonom o radu, Zakonom o državnoj imovini, Zakonom o javnim nabavkama, Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popisu stvari u državnoj svojini i Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini koja su materijalno značajna ali ne i prožimajuća u odnosu na postavljene kriterijume za reviziju pravilnosti, na osnovu čega nadležni Kolegijum DRI izražava **USLOVNO MIŠLJENJE NA REVIZIJU PRAVILNOSTI**.

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE USLOVNOG MIŠLJENJA NA REVIZIJU PRAVILNOSTI

Nalaz: Društvo je kroz izrađeni Poslovnik integrisanog Sistema menadžmenta (IMS-a) preduzelo korake da uskladi svoje poslovanje sa zahtjevima međunarodnog Standarda ISO 9001:2015 - Sistemi menadžmenta kvalitetom i ISO14001:2015 - Sistemi menadžmenta životnom sredinom, u cilju unapređenja sistema poslovanja. Međutim, Društvo nije u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru obezbijedilo sprovođenje upravljanja i unutrašnjih kontrola zasnovano na elementima upravljanja i kontrola.

Preporuka P1: Društvo treba da, u cilju unapređenja upravljanja i unutrašnjih kontrola, obezbijedi dosljednu primjenu Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Nalaz: Društvo nije donijelo dugoročan plan upravljanja ljudskim resursima u smislu izmjena organizacione strukture Društva, smanjenja ili povećanja broja zaposlenih, nepopunjenosti radnih mjesta ili odsustva zaposlenih sa ključnih funkcija. U Sektoru za ekonomsko - pravne poslove na značajnim poslovima: samostalni referent – računovođa i samostalni referent za pravne poslove angažovani su zaposleni preko Agencije za privremeno zapošljavanje.

Preporuka P2: Preporučuje se Društvu da u skladu sa Zakonom o radu, u Sektoru za ekonomsko - pravne poslove angažuje odgovarajuće kadrove, po pravilu javnim oglašavanjem i zaključivanjem ugovora o radu, a angažovanje o privremenom ustupanju zaposlenih preko Agencije koristi kao izuzetak.

Nalaz: Iznos nenaplaćenih potraživanja (2.477.821,84 €) značajno premašuje iznos ostvarenih poslovnih prihoda u 2022. godini (1.599.046,61 €). U postupku revizije utvrđeno je da Društvo nije donijelo posebnu proceduru kojom su propisani rokovi i odgovornosti u procesu naplate potraživanja. Društvo treba posebnu pažnju da posveti naplati istih.

Preporuka P3: Društvo treba da donese posebnu proceduru kojom su propisani rokovi i odgovornosti u procesu naplate potraživanja i da izradi Strategiju naplate potraživanja i na osnovu iste sačini Akcioni plan naplate potraživanja sa mjerama, nosiocima aktivnosti i rokovima i mjesečnim izvještavanjem Odbora direktora o ostvarenim rezultatima.

Nalaz: Shodno članu 44 Zakona o državnoj imovini evidenciju nepokretnih i pokretnih stvari, na kojima svojinska prava i ovlašćenja vrši Crna Gora, a koje služe za obavljanje funkcije, vode organi koji te stvari koriste. Organi i službe dužni su da vrše popis imovine koju koriste. Revizijom je utvrđeno da Društvo ne vodi evidenciju zemljišta koje koristi, kao ni da ga obuhvata popisom. Takođe, Društvo nije podatke iz popisa imovine dostavilo Upravi za državnu imovinu i katastar, odnosno nadležnom organu opštine na propisanim obrascima (pokretnih stvari na obrascima „PS-1“ i „PS-2“ i nepokretnih stvari na obrascima „NS-1“ i „NS-2“);

Preporuka P4: Društvo treba da blagovremeno vrši popis i podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini dostavlja nadležnim organima za poslove imovine, na propisnim obrascima u elektronskoj formi, radi vođenja Registra nepokretnosti do kraja februara tekuće godine, za prethodnu godinu.

Nalaz: U izvještaju o sprovedenim javnim nabavkama evidentirano je da je procijenjena vrijednost planiranih nabavki u iznosu od 662.500 € (bez PDV-a), dok je ukupna ugovorena vrijednost sprovedenih javnih nabavki u 2022. godini iznosila 224.869,65 € (bez PDV-a), što je 33,94% u odnosu na plan.

Preporuka P5: Društvo treba da plan javnih nabavki zasniva na procjeni stvarnih potreba i u skladu sa raspoloživim sredstvima planira postupke javnih nabavki, a sve nepredviđene nabavke za kojima se naknadno ukaže potreba realizuje na način što će pristupiti izmjenama prvobitnog plana.

SKRETANJE PAŽNJE

Nalaz: Deponovanje otpada je osnovna djelatnost Društva, koju Društvo treba da obavlja na neodređeno vrijeme i dok postoje ekonomski i drugi uslovi za obavljanje djelatnosti. S obzirom da se radi o djelatnosti od javnog i opšteg ekonomskog interesa, neophodno je poslovanje Društva u narednom period učiniti izvjesnijim. Uzimajući u obzir trenutne kapacitete Deponije, kao i da količina deponovanog otpada raste iz godine u godinu, očekivano je da u srednjoročnom periodu dođe do prepunjenosti planiranih kapaciteta.

Preporuka P6: Preporučuje se Društvu da u saradnji sa osnivačima i Vladom u što hitnijem roku definiše budući status deponije Možura na način da isti proširi sa novim sanitarnim kadama ili da se definiše alternativna lokacija koja bi omogućila nastavak nesmetanog odlaganja otpada opštinama sa juga Crne Gore.

Na osnovu člana 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da obim i karakter utvrđenih nepravilnosti i nedostataka kod subjekta revizije nalaže:

- Da se sa sadržajem Izvještaja upozna Odbor direktora kao organ upravljanja i rukovođenja Društva, radi preduzimanja mjera iz svoje nadležnosti.

Konačan izvještaj revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu

- Da se sa sadržajem Izvještaja upoznaju Opština Bar i Opština Ulcinj kao vlasnici Društva, radi preduzimanja mjera iz svoje nadležnosti i unapređenja položaja Društva i jačanja odgovornosti u upravljanju javnim finansijama.
- Da se sa sadržajem Izvještaja DRI upozna Odbor za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore.
- Da se sa sadržajem Izvještaja DRI upozna Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore.
- Da Društvo do **10.11.2023.** godine dostavi DRI **Plan aktivnosti** za realizaciju izdatih preporuka koji treba da sadrži mjere, nosioce aktivnosti i rokove. Društvo će do **10.04.2024.** godine dostaviti DRI **Izvještaj** o sprovedenim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.
- Društvo je odgovorno za implementaciju preporuka izdatih od strane Državne revizorske institucije. Državna revizorska institucija će radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i sprječavanja njihovog ponavljanja izvršiti **provjeru** Izvještaja Društva o sprovedenim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.

SENATOR DRI
Zoran Jelić

Rukovodilac Kolegijuma

I OPŠTI DIO

1.1. Pravni osnov za vršenje revizije

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji¹, član 4;
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2023. godinu², donešenom od strane Senata Državne revizorske institucije (u daljem tekstu DRI), 22.12.2021. godine i Izmjeni Godišnjeg plana revizija Državne revizorske institucije za 2023. godinu³;
- Odluci o vršenju revizije⁴ koju je donio nadležni Kolegijum.

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu vršila se u skladu sa:

- Poslovníkom DRI⁵;
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti⁶;
- Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i
- Međunarodnim standardima revizije za javni sektor (ISSAI – nivo III).

1.2. Opšti podaci o subjektu revizije

Opšti akti kojima je uređen unutrašnji rad Društva su:

- Zakon o privrednim društvima⁷;
- Statut Društva⁸,
- Odluka o određivanju lokacije sanitarne deponije⁹;
- Odluka o osnivanju privrednog društva za upravljanje međuopštinskom sanitarnom deponijom „Možura“ Opština Bar¹⁰;
- Odluka o osnivanju privrednog društva za upravljanje međuopštinskom sanitarnom deponijom „Možura“ Opština Ulcinj¹¹;
- Ugovorom o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću za upravljanje sanitarnom deponijom „Možura“ Bar, sa Opštinom Bar¹² i Opštinom Ulcinj¹³;
- Aneks Ugovora o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću za upravljanje sanitarnom deponijom „Možura“ Bar, sa Opštinom Bar¹⁴ i Opštinom Ulcinj¹⁵;
- Računovodstvene politike¹⁶;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova „Možura“ DOO Bar¹⁷;
- Odluka o dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova¹⁸;

„Možura“ DOO Bar (u daljem tekstu: Društvo), osnovana je Ugovorom o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću za upravljanje sanitarnom deponijom „Možura“ Bar, granica zahvata sanitarne deponije definisana je Odlukom o izradi urbanističkog projekta i Programskim zadatkom.

¹ „Službeni list RCG“, broj: 28/2004, 27/2006, 78/2006 i „Službeni list Crne Gore“, broj: 17/2007, 40/2011 -drugi zakon, 31/2014 i 70/2017;

² Broj: 06-038/22-277, od 26.12.2022. godine;

³ Broj: 06-038/23-22/2, od 06.03.2023. godine;

⁴ Broj: 05-035/23-1483/2, od 01.06.2023. godine;

⁵ „Službeni list Crne Gore“ broj: 03/15;

⁶ „Službeni list Crne Gore“, broj: 07/15, od 17.02.2015;

⁷ „Službeni list Crne Gore“, broj: 65/2020 i 146/2021;

⁸ Broj: 206/22, od 11.02.2022. godine;

⁹ „Službeni list Republike Crne Gore - opštinski propisi“, broj: 020/05;

¹⁰ „Službeni list Republike Crne Gore - opštinski propisi“, broj: 024/05;

¹¹ „Službeni list Republike Crne Gore - opštinski propisi“, broj: 027/05;

¹² Broj: 031-3034, od 31.10.2008. godine;

¹³ Broj: 01-3212/08, od 03.11.2008. godine;

¹⁴ Broj: 01-018/22-13, od 11.01.2022. godine;

¹⁵ Broj: 01-041/22-18, od 11.01.2022. godine;

¹⁶ Broj: 588/18, od 30.07.2018. godine;

¹⁷ Broj: 974/19, od 30.11.2019. godine;

¹⁸ Broj: 512, od 12.05.2020. godine;

Zahvat je na dijelu katastarske parcele broj: 2416/1 KO Kunje. Površina katastarske parcele je cca 22.5 ha i obuhvaćena je Urbanističkim projektom “Međuopštinska sanitarna deponija Možura”. Skupština opštine Bar je na XX sjednici održanoj 29.01.2010. godine usvojila Urbanistički projekat “Međuopštinska sanitarna deponija Možura”. Odluka o donošenju urbanističkog projekta objavljena je u “Službenom listu Crne Gore - opštinski propisi”, broj: 6/10 od 08.02.2010. godine. Lokacija je od mora udaljena oko 1.500 m vazdušne linije, nalazi se na teritoriji Opštine Bar, ispred ulaska u tunel “Belveder”, koji je granica između opština Bar i Ulcinj.

Društvo je osnovano kao dvočlano društvo sa ograničenom odgovornošću. Osnivač Društva su Opština Bar i Opština Ulcinj. Društvo je osnovano na neodređeno vrijeme.

Projektovano i izgrađeno tijelo deponije sastoji se od 4 kade, ukupna dimenzija je 305 x 165 m, a projektovana visina deponije je 25 m, a projektovani kapacitet deponije je 1.056.036,21 m³, navedeni kapacitet na deponiji se sastoji iz četiri faze rada deponije (I faza 394.606,70 m³; II faza 293,601,01 m³; III faza 223.142,66 m³ i IV faza 144.685,85 m³).

U posljednjih pet godina je deponovano 400.000 t otpada, sa tendencijom rasta iz godine u godinu, kako je i predstavljeno u narednoj tabeli:

Godina	Količina deponovanog otpada prikazana u tonama
2018	79,741
2019	83,455
2020	63,893
2021	85,615
2022	87,995

U 2020. godini je urađeno konceptualno rješenje za izgradnju novih sanitarnih kada u zahvatu Urbanističkog projekta, ukupna zapremina projektovanih kada je 1.200.000 m³. Moguće proširenje je izvodljivo na državnom i na privatnom zemljištu.

Ugovorom o osnivanju i Statutom Društva sa ograničenom odgovornošću “Možura” Bar propisan je iznos osnivačkog kapitala od 3 € i precizirano da je pojedinačno osnovni kapital osnivača: Opština Bar 2 € ili 65% udjela i Opština Ulcinj 1 € ili 35% udjela. Društvo odgovara za svoje obaveze cjelokupnom svojom imovinom. Osnivači Društva odgovaraju do visine uloženi sredstava.

Društvo je registrovano za obavljanje djelatnosti sakupljanja, obrade i odlaganja otpada, ponovnog iskorišćavanja otpadnih materijala, kao i sakupljanja bezopasnog otpada, sakupljanja opasnog otpada, prerade i odstranjivanja bezopasnog otpada, prerade i odstranjivanja opasnog otpada, reciklažnog sortiranja otpada i čišćenja životne sredine i druge aktivnosti u vezi sa upravljanjem otpada.

Izgradnjom sanitarne deponije nije zaokružen postupak integralnog upravljanja komunalnim otpadom, Urbanističkim projektom je na postojećoj lokaciji predviđena izgradnja reciklažnog centra, sa pratećim saobraćajnicama, magacinima zatvorenog i otvorenog tipa i protočnim skladištima. Društvo u budućnosti planira:

- Izgradnju sistema za dobijanje električne energije i tople vode iz deponijskog gasa;
- Izgradnju postrojenja za tretman procjednih voda;
- Izgradnju centra za selekciju, kompostiranje i centra za obradu građevinskog materijala;
- Ozelenjavanje deponije.

Djelatnosti koje Društvo obavlja su djelatnosti od javnog i opšteg ekonomskog interesa.

Organi Društva su: Skupština Društva, Odbor direktora i Izvršni direktor.

Skupština Društva: vrši izmjene i dopune Statuta Društva; donosi Statut Društva; utvrđuje prijedlog Godišnjeg programa rada Društva i dostavlja ga skupštinama Osnivača na donošenje; utvrđuje prijedlog Godišnjeg programa rada Društva i dostavlja ga skupštinama Osnivača na usvajanje; daje saglasnost na odluku Odbora direktora o cijenama komunalnih usluga; imenuje i razrješava članove Odbora direktora; određuje visinu nadoknade članovima Odbora direktora; imenuje i razrješava Izvršnog direktora; odlučuje o povećanju i smanjenju osnovnog kapitala Društva; odlučuje o raspodjeli dobiti i načinu pokrivanja gubitaka, uključujući i određivanje dana sticanja prava na učešće u dobiti i dana isplate učešća u dobiti članovima Društva; odlučuje o pokretanju postupka likvidacije, restrukturiranja kao i o podnošenju prijedloga za pokretanje stečajnog postupka od strane Društva; imenuje likvidacionog upravnika; odobrava ugovor o pristupanju novog člana Društva i daje

saglasnost na prenos udjela trećem licu; utvrđuje iznos dividende, kao i način i postupak njihove isplate; odlučuje o promjenama oblika organizovanja Društva; donosi poslovnik o svom radu i vrši druge poslove u skladu sa zakonom, osnivačkom aktom i Statutom.

Odbor direktora: predlaže Skupštini Društva Statut Društva; predlaže Skupštini Društva izmjene i dopune Statuta Društva; upravlja Društvom i daje smjernice Izvršnom direktoru u pogledu vođenja poslova Društva; podnosi Skupštini Društva prijedlog za imenovanje i razrješenje Izvršnog direktora; utvrđuje poslovnu strategiju Društva u skladu sa smjericama Osnivača; vrši nadzor nad poslovanjem Društva; dostavlja Skupštini Društva prijedlog Godišnjeg programa rada Društva i prijedlog Godišnjeg izvještaja o realizaciji programa rada Društva; imenuje Revizorski odbor, ukoliko je njegovo imenovanje po zakonu obavezno; usvaja periodične izvještaje Izvršnog direktora o poslovanju Društva; donosi opšta akta Društva; donosi odluke o cijenama komunalnih usluga; donosi odluke o unutrašnjoj organizaciji Društva i akt o sistematizaciji; utvrđuje računovodstvene politike društva i politike upravljanja rizicima; donosi poslovnik o svom radu; donosi pravila o zaštiti životne sredine Društva; utvrđuje budžet Društva; izvršava odluke Skupštine Društva; vrši i druge poslove u skladu sa zakonom, osnivačkim aktom i Statutom Društva.

Odbor direktora ima pet članova, od kojih dva moraju biti nezavisni. Tri člana Odbora direktora imenuje Skupština Društva na prijedlog predstavnika člana Društva u Skupštini Društva koji posjeduje 65% udjela u Osnovnom kapitalu, a dva člana imenuje Skupština Društva na prijedlog predstavnika člana Društva u Skupštini Društva koji posjeduje 35% udjela u Osnovnom kapitalu. Odbor direktora se imenuje na period od četiri godine.

Izvršni direktor: predstavlja i zastupa Društvo; zaključuje ugovore u ime Društva; organizuje i vodi poslove Društva; upravlja imovinom Društva; predlaže Godišnji program rada Društva i Godišnji izvještaj o realizaciji programa rada Društva, kao i druga akta koja donosi ili utvrđuje Odbor direktora; izvršava odluke Odbora direktora; odlučuje o raspolaganju finansijskim sredstvima Društva; odlučuje o pravima i obavezama i odgovornostima zaposlenih u vezi sa radom; podnosi periodične izvještaje o poslovanju Društva i druge izvještaje; otvara račune kod banaka, izdaje uputstva i naredbe zaposlenima; predlaže unutrašnju strukturu Društva i sistemaziciju radnih mjesta; odlučuje o drugim pitanjima vezanim za tekući rad i poslovanje Društva u skladu sa Zakonom, Statutom Društva, osnivačkim aktom i drugim propisima.

Izvršnog direktora imenuje Skupština Društva na osnovu javnog konkursa koji raspisuje Odbor direktora najmanje 60 dana prije prestanka mandata Izvršnog direktora. Izvršni direktor Društva tokom 2022. godine bio je S. A. Sjedište Društva je u Baru. Prema podacima Društva, na dan 31. decembar 2022. godine u Društvu je bilo prosječno zaposlenih 27 izvršilaca.

Finansije i raspodjela dobiti

Finansiranje obavljanja djelatnosti vrši se iz sopstvenih prihoda Društva i drugih izvora koje utvrde Osnivači. Sredstva za obavljanje djelatnosti koje nemaju karakter djelatnosti javnog i opšteg ekonomskog interesa, obezbjeđuju se iz sopstvenih prihoda Društva. Računovodstveno - knjigovodstveni poslovi Društva vode se u skladu sa zakonskim propisima. Neto dobit se raspodjeljuje po posebnoj odluci Skupštine Društva.

Odlukom iz 2015. godine utvrđene su cijene pružanja usluga u iznosu od 20 € za opštine Budva, Kotor, Tivat, pravno lice „Hemosan“ DOO Bar i ostale potencijalne korisnike, a za matična preduzeća iz Bara i Ulcinja u iznosu od 10 €.

Lice ovlašćeno za raspolaganje finansijskim sredstvima Društva za 2022. godinu, shodno dostavljenim kartonima deponovanih potpisa:

- Kod NLB Montenegrobanka A.D. Podgorica, broj transakcionog računa 530-20890-05, bio je Izvršni direktor S.A.;
- Kod Atlas banka u stečaju A.D. Podgorica, broj transakcionog računa 505-119092-46, bio je Izvršni direktor S.A.;
- Kod Erste banaka A.D. Podgorica, broj transakcionog računa 540-10976-03, bio je Izvršni direktor S.A. i

- Prve banke CG A.D. Podgorica, broj transakcionog računa 535-15752-62, bio je Izvršni direktor S.A.

1.3. Vrsta, predmet, cilj i obuhvat revizije

U skladu sa Godišnjim planom revizije i Odlukom o vršenju revizije, DRI je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti poslovanja Društva za 2022. godinu.

Predmet revizije bili su Godišnji finansijski izvještaj „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskim propisima.

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja je V.O. Rukovodilac Sektora za ekonomsko pravne poslove.

Predmet revizije bili su sljedeći Godišnji finansijski izvještaj za 2022. godinu:

- Iskaz o finansijskoj poziciji - Bilans stanja;
- Iskaz o ukupnom rezultatu - Bilans uspjeha;
- Napomene uz finansijske iskaze.

Predmet revizije su bili i pravna uređenost i organizaciono ustrojstvo Društva i sistem javnih nabavki. Predmet su bili i ostali aspekti poslovanja Društva.

1.4. Metode vršenja revizije

Revizija je izvršena kombinovanjem metoda dokumentarne i terenske revizije. Kroz različite postupke u odnosu na poziciju finansijskog izvještaja koji se ispituje, revizija je obuhvatila ispitivanje i pribavljanje dokaza, na bazi provjere uzoraka.

Za navedenu reviziju, utvrđena je materijalnost od 1,69% u odnosu na ukupne rashode. S obzirom da su rashodi za 2022. godine iznosili 1.098.794,20 €, **materijalnost za reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar iznosila je 18.569,62 €.**

Za kvalitativni aspekt materijalnosti, u navedenoj reviziji, bilo je potrebno ispitati poštovanje propisa koje se odnose na sljedeće oblasti: klasifikacija transakcija u skladu sa Pravilnika o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica i druge oblasti, za koje se u reviziji utvrdi da mogu biti značajne; naplaćivanje usluga u skladu sa cjenovnikom kao i naplata duga iz prethodnog perioda; poštovanje osnovnih načela postupaka javnih nabavki; ostale obaveze i zaduživanje; zarade, naknade zarada i ostale lične rashode.

1.5. Kriterijumi revizije

Kriterijumi (važeci okvir finansijskog izvještavanja) na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izvještaja su:

- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica;
- Pravilnik o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu¹⁹;
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica²⁰;
- Računovodstvene politike „Možura“ DOO Bar;
- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor.

Kriterijumi za reviziju pravilnosti su ocjena saglasnosti poslovanja Društva sa zakonskim i podzakonskim propisima relevantnim za poslovanje Društva:

- Zakon o privrednim društvima;
- Statut Društva;
- Zakon o računovodstvu²¹;

¹⁹ „Službeni list Crne Gore“, broj: 12/2008 i 35/2010;

²⁰ „Službeni list Crne Gore“, broj: 11/20; 13/2021; 13/2022 – ispravka i 139/2022;

²¹ „Službeni list Crne Gore“, broj: 145/2021 i 152/2022;

- Zakon o reviziji²²;
- Zakon o radu²³;
- Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru²⁴;
- Zakon o sprječavanju nelegalnog poslovanja²⁵;
- Zakon o javnim nabavkama²⁶;
- Zakon o porezu na dodatu vrijednost²⁷;
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica²⁸;
- Zakon o svojinsko pravnim odnosima²⁹;
- Zakon o državnoj imovini³⁰;
- Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini³¹;
- Pravilnik o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije³²;
- Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica³³;
- Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini³⁴;
- Zakon o lokalnoj samoupravi³⁵;
- Zakon o upravljanju otpadom³⁶;
- Zakon o industrijskim emisijama³⁷;
- Zakon o integralnom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine³⁸;
- Zakon o vodama³⁹;
- Uredba o vrstama aktivnosti i postrojenja za koja se izdaje integrisana dozvola⁴⁰;
- Pravilnik o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada⁴¹;
- Pravilnik o kvalitetu i sanitarno tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipijent i javnu kanalizaciju, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda, minimalnom broju ispitivanja i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda⁴²;
- Pravilnik o parametrima, provjeri usaglašenosti, metodama, načinu, obimu analiza i sprovođenju monitoringa zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku upotrebu⁴³;
- Pravilnik o bližim karakteristikama lokacije, uslovima izgradnje, sanitarno - tehničkim uslovima, načinu rada i zatvaranja deponije⁴⁴;
- Pravilnik o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha⁴⁵;
- Uslovi o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njegovo ispitivanje⁴⁶;
- Direktiva EU 1999/31/EC, 06/12EZ, 08/98EZ;

²² „Službeni list Crne Gore“, broj: 01/17;

²³ „Službeni list Crne Gore“, broj: 74/19, 08/21, 59/21 i 68/21 i 145/2021;

²⁴ „Službeni list Crne Gore“, broj: 75/2018;

²⁵ „Službeni list Crne Gore“, broj: 29/2013 i 16/2016 i 152/2022;

²⁶ „Službeni list Crne Gore“, broj: 74/2019, 3/2023 i 11/2023;

²⁷ „Sl. list CG“, br: 16/07, 40/11, 29/13, 09/15, 53/16, 01/17, 50/17, 73/19, 80/20 i 08/21, 59/21, 146/21, 49/22, 65/22, 140/22, 3/23 i 3/23)

²⁸ „Službeni list Crne Gore“, broj: 65/01, 12/02 i 80/04 i Sl. list CG broj: 40/08, 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16, 146/21, 152/22;

²⁹ „Službeni list Crne Gore“, broj: 19/2009;

³⁰ „Službeni list Crne Gore“, broj: 21/2009, 40/2011;

³¹ „Službeni list Crne Gore“, broj: 13/2010;

³² „Službeni list Crne Gore“, broj: 28/2002 i 130/2021;

³³ „Službeni list Crne Gore“, broj: 126/2022;

³⁴ „Službeni list Crne Gore“, broj: 47/2011;

³⁵ „Službeni list Crne Gore“, broj: 2/2018, 34/2019, 38/2020, 50/2022, 84/2022;

³⁶ „Službeni list Crne Gore“, broj: 064/11 i 039/16;

³⁷ „Službeni list Crne Gore“, broj: 017/19 i rješenje broj 02-UPI-538/3 od 15.04.2021. godine;

³⁸ „Službeni list RCG“, broj: 80/05 i „Službeni list Crne Gore“, broj: 27/07, 73/10, 31/11 i 47/11;

³⁹ „Službeni list Crne Gore“, broj: 54/09, 40/11;

⁴⁰ „Službeni list Crne Gore“, broj: 068/19;

⁴¹ „Službeni list Crne Gore“, broj: 050/12;

⁴² „Službeni list Crne Gore“, broj: 45/08, 09/10, 26/12, 52/12 i 59/13;

⁴³ „Službeni list Crne Gore“, broj: 64/18, 101/21;

⁴⁴ „Službeni list Crne Gore“, broj: 25/16;

⁴⁵ „Službeni list Crne Gore“, broj: 21/11, 32/16;

⁴⁶ „Službeni list RCG“, broj: 18/97;

- Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu Ministarstva turizma i zaštite životne sredine iz 2009. godine;
- i druga interna akta Društva kojim su regulisana prava, ograničenja i pravdanje pojedinih rashoda kao što su upotreba službenih automobila, potrošnja goriva, upotreba telefona, reprezentacija i drugo.

II. UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

2.1. Upravljanje i unutrašnje kontrole

2.1.1. Planiranje prihoda i rashoda

Odbor direktora Društvo je Odlukom⁴⁷ usvojio Program rada sa finansijskim planom „Možura“ DOO Bar, za 2022. godinu.

Članom 16 Statuta „Možura“ DOO Bar propisano je da Skupština Društva utvrđuje prijedlog Godišnjeg Programa rada Društva i dostavlja ga skupštinama osnivača na usvajanje, a članom 17 Statuta je propisano da Odbor direktora dostavlja Skupštini Društva prijedlog Godišnjeg programa rada Društva dok je članom 26 Statuta Društva definisano da Izvšni direktor Društva predlaže Godišnji program rada Društva.

Skupština opštine Bar je Zaključkom⁴⁸ dala saglasnost na Program rada sa finansijskim planom „Možura“ DOO Bar, za 2022. godinu.

Državni plan upravljanja otpadom je osnovni dokument koji određuje dugoročne ciljeve upravljanja otpadom i utvrđuje uslove za racionalno i održivo upravljanje otpadom. Ovim planom su predviđena tri regionalna centra za upravljanje otpadom: Region Centar; Region Sjever i Region Jug.

Odluku o izradi Urbanističkog projekta „Međupštinska sanitarna deponija Možura“⁴⁹, donijela je Skupština opštine Bar, s ciljem da razradi predmetnu lokaciju i stvori planski osnov za realizaciju izgradnje i rada regionalne sanitarne deponije. Skupština opštine Bar je Odlukom⁵⁰ usvojila Urbanistički projekat „Međupštinska sanitarna deponija Možura“.

U dijelu koji se odnosi na Plan budućih pravaca razvoja sanitarne deponije Možura navedeno je da će se u toku 2022. godine posebna pažnja posvetiti realizaciji razvojnih projekata, koji će se prvenstveno odnositi na unaprjeđenje tehnologije rada i širenje djelatnosti, sa ciljem bolje zaštite prostora i očuvanja životne sredine.

- Ukupno projektovani kapacitet deponije je 1.056.036,21 m³, kapacitet na deponiji se sastojao iz četiri faze rada deponije: I faza 394.606,70 m³; II faza 293.601,01 m³; III faza 223.142,66 m³ i IV faza 144.685,85 m³.

Zaključno sa prvom polovinom 2022. godine popunjenost kapaciteta deponije iznosila je oko 66% ukupno predviđenog kapaciteta deponije. Očekivanje je da će u srednjoročnom periodu ukupni kapaciteti biti popunjeni, ukoliko dinamika deponovanog otpada bude na nivou prethodnih godina, pa je prioritet menadžmenta aktivnost na proširenju sanitarnih kada i samog tijela deponije.

Izgradnjom sanitarne deponije nije zaokružen postupak integralnog upravljanja komunalnim otpadom, postojećim Urbanističkim projektom je na postojećoj lokaciji predviđena izgradnja reciklažnog centra, sa pratećim saobraćajnicama, magacinima zatvorenog i otvorenog tipa i pratećim skladištima za koje je obezbijeđeno oko 1.5 ha površine.

U tom smislu je planirana i izgradnja novih sanitarnih kada čija bi zapremina bila oko 1.200.000 m³, a cijena izgradnje preko 8.000.000 €, odnosno 8 €/t deponovanog otpada;

- U toku 2022. g. nisu preduzimani značajniji koraci u realizaciji izgradnje novih sanitarnih kada;
- Programom je planirana i izgradnja sistema za dobijanje električne energije i tople vode iz deponijskog gasa, u toku 2022. godine planiran je završetak Studije izvodljivosti za moguću

⁴⁷ Odluka broj: 1194/21, od 30.11.2021. godine;

⁴⁸ Zaključak broj: 030-016/21-572, od 21.12.2021. godine;

⁴⁹ Broj: 030-119 od 08.07.2005. godine;

⁵⁰ „Službeni list Crne Gore-opštinski propisi“, broj: 6/1, od 08.02.2010. godine;

valorizaciju biogasa i pretvaranje u električnu energiju, pored toga potrebno je izraditi i Glavni projekat, izvršiti njegovu reviziju i obezbijediti finansijska sredstva za njegovu realizaciju, pa na osnovu Studije, do juna 2022. godine raspisati tender po principu „projektuj i izgradi“. Studija izvodljivosti sa idejnim rješenjem za pretvaranje biogasa u električnu energiju je izrađena, za Glavni projekat je raspisan tender u toku 2023. godine. Očekivana vrijednost projekta je do 2.000.000 €. Obaveza Društva je da upravlja deponijom 30 godina, nakon zatvaranja, odnosno dok se bude proizvodio biogas, na takav način se stvaraju uslovi da nakon zatvaranja pogona za deponovanje otpada Društvo ostvaruje prihod od proizvedene i isporučene električne energije (pretvaranjem energije nastalog biogasa);

- Programom je obuhvaćen i plan Izgradnje postrojenja za tretman procjednih voda. Na deponijama za komunalni otpad, usljed vode koja se nalazi u čvrstom otpadu i voda od atmosferskih padavina mora se kroz adekvatan sistem izvršiti sakupljanje procjednih voda i njihov tretman. Na Deponiji se voda preko instaliranog sistema dovodi do egalizaciono - kompenzacionog bazena – lagune V=1.000 m³, a potom se odvodi u sistem od tri bazena u kojima se vrši stabilizacija mulja, aeracija i taloženje i potom se uz pomoć pumpi vrši recirkulacija u tijelo deponije. Za najbolju tehnologiju je odabran postupak reverzne osmoze, ukupna potrebna finansijska sredstva predviđena Studijom izvodljivosti za ovaj projekat su cca 700.000 €, koje Društvo u ovom trenutku nije u mogućnosti da odvoji za realizaciju ovog projekta, Društvo ulaže napore da finansijska sredstva za izgradnju postrojenja obezbijedi iz međunarodnih fondova i u toku 2022. godine nije uspjelo da obezbijedi sredstva;
- Programom je planirana i Izgradnja centra za selekciju, kompostiranje i centra za obradu građevinskog materijala, kako prethodno izrađen idejni projekt po tenderu Direkcije za javne radove, a na osnovu projektnog zadatka Sekretarijata za uređenje prostora Opštine Bar, urađen krajem 2015. godine, za većinu učesnika nije bio zadovoljavajući. Ministarstvo je u partnerstvu sa EU izvršilo izradu nove studije izvodljivosti za izgradnju Centra za selekciju i Centra za kompostiranje na Možuri. Predviđena je količina od 16,67% otpada, koji bi bio selektovan u cjelokupnom postrojenju za selekciju; Centar za kompostiranje, nalazio bi se na otvorenom, što bi imalo negativan uticaj, prije svega na širenje neprijatnih mirisa. Ova Studija, u odnosu na prethodnu iz 2015. godine nije razmatrala centar za obradu građevinskog materijala. Obrada građevinskog otpada se trenutno vrši drobilicom, i potrebne su izmjene u projektnoj dokumentaciji. Nabavljena je i drobilica za preradu otpadnih guma, ali su takođe potrebne dodatne izmjene postojećih zakonskih rješenja i dobijanje dodatnih dozvola. „Možura“ DOO Bar je u fazi revizije Integrisane dozvole. Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine poslat je zahtjev za proširenje dozvole za moguću preradu građevinskog otpada i otpadnih guma. U toku 2023. godine se očekuje dobijanje Integrisane dozvole, sa izmjenama, kojom bi bilo omogućeno Društvu da vrši obradu građevinskog otpada i lagerovanje auto guma;
- Programom je planiran i Projekat ozelenjavanja deponije, funkcija zaštitnog zelenog pojasa je višestruka, ali prvenstveno je sanitarna i vizuelna, a potom i zaštitna od uticaja dominantnih vjetrova za ova područja. Zaštitni pojas bi se sastojao od tri zone: Pojas za zaštitu od vjetra; Zaštitna pasivna vegetacija i Hortikulturna vegetacija. Ukupna vrijednost investicije prevazilazi trenutne finansijske mogućnosti „Možura“ DOO Bar, jer iznosi cca 500.000 €. Veliki problem predstavlja i potreba za zalivanjem predviđenog zelenila, usljed nemogućnosti priključka na stalni izvor vodosnadbijevanja. Prema procjeni stručnih službi iz „Komunalne djelatnosti“ Bar, za potrebe zalivanja kompletnog zelenila u toku ljetnjih mjeseci, potrebno je i do 100 m³ vode dnevno. Potrebno je izraditi projekat ozelenjavanja deponije i obezbijediti finansijska sredstva. Projekat nije izrađen u toku 2022. godine.

U dijelu koji se odnosi na operativni program poslovanja za 2022. godinu, planirana je količina otpada za prijem i odlaganje u iznosu od 81.000 tona, a u, toku 2022. godine ukupno je deponovano 87.995,73 t, što je za 8,64% više od plana, odnosno za 6.995,73 t, kako je i prikazano u narednoj tabeli:

Konačan izvještaj revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu

	"Komunalne djelatnosti" DOO Bar	"Komunalne djelatnosti" DOO Ulcinj	"Komunalno" DOO Budva	"Komunalno" DOO Tivat	"Komunalno Kotor" DOO Kotor	"HEMOSAN"	III Lica	
PLANIRANO	24.000,00	13.000,00	22.000,00	6.000,00	13.000,00	3.000,00	0,00	81.000,00
OSTVARENO	24.961,88	13.947,33	23.778,80	6.305,18	15.167,74	3.750,90	83,90	87.995,73
RAZLIKA	961,88	947,33	1.778,80	305,18	2.167,74	750,90	83,90	6.995,73

Planom je predviđeno da se prihvati otpad iz opština Bar i Ulcinj u količini od cca 37.000 tona, a deponovano je 38.909,21 t, odnosno za 1.909,21 t više od plana, a da se iz opština Budva, Kotor i Tivat dopremi u količini od 41.000 tona, a dopremljeno je 45.251,72 t, odnosno za 4.251,72 t više od plana. Od strane „Hemosan“ Bar očekivala se količina od 3.000 tona, a dopremljeno je 3.750,90 t, što je za 750,90 t više, takođe i ostali korisnici koji nisu obuhvaćeni planom su u toku 2022. godine deponovali 83,90 t otpada.

Društvo je u Programu navelo dinamiku i količinu otpada koji se doprema na deponiju, odnosno plan prijema otpada po mjesecima, gdje su najznačajnije planirane količine otpada za prijem u mjesecima jul i avgust, odnosno u toku ljetnje turističke sezone.

€	PLANIRANO	OSTVARENO	RAZLIKA
Januar	4.150,00	5.750,94	1.600,94
Februar	3.760,00	5.133,54	1.373,54
Mart	4.470,00	4.830,00	360,00
April	5.530,00	5.838,13	308,13
Maj	6.550,00	6.876,30	326,30
Jun	8.380,00	8.655,50	275,50
Jul	11.650,00	11.646,06	-3,94
Avgust	12.940,00	12.861,46	-78,54
Septembar	8.640,00	7.901,96	-738,04
Oktobar	5.530,00	7.150,38	1.620,38
Novembar	5.050,00	5.773,14	723,14
Decembar	4.350,00	5.578,32	1.228,32
UKUPNO	81.000,00	87.995,73	6.995,73

Iz navedene tabele se može vidjeti da je Društvo uglavnom dobro planiralo količine otpada koje se deponuju na "Možuri" u toku mjeseci koji su karakteristični za značajnu posjećenost crnogorskog primorja od strane turista, ali i da su značajnija odstupanja u planiranju količina otpada koji se deponuje u toku zimskih mjeseci. Takođe je uočljivo i da su količine deponovanog otpada u mjesecima jul i avgust i do 2,5 puta veće od deponovanog otpada u toku zimskih mjeseci.

Programom su obuhvaćeni i resursi „Možura“ DOO Bar, odnosno materijalno tehnička opremljenost i za 2022. godinu je planirano da se nastavi sa uvećanjem imovine Društva na način što će se opredijeliti određena sredstva za nabavku dodatne mehanizacije, sredstva za rad i radove na građevinskim objektima na samoj deponiji. U toku 2022. godine nije vršena nabavka dodatne mehanizacije, sredstava za rad niti su vršeni dodatni radovi na građevinskim objektima.

Planiranje prihoda i rashoda

Programom je obuhvaćen i Finansijski plan u kome je navedeno da je način i izvori finansiranja Društva iz: Sopstvenih sredstava; Učešća opština koje deponuju otpad; Donacija i kredita od međunarodnih fondova; Komercijalnih zaduženja kod poslovnih banaka i po mogućnosti javno - privatno partnerstvo. U Planu se ističe da „Možura“ DOO, gotovo sva novčana sredstva kojima finansira tekuće izdatke, crpi iz sopstvenih prihoda, koja ubira od komunalnih društava i trećih lica kojima pruža usluge.

Planirani prihodi

Društvo je planiralo ukupne prihode u 2022. godinu u iznosu od 1.510.000 €, i to poslovne prihode u iznosu od 1.250.000 € i ostale prihode u iznosu od 260.000 €. Na kraju 2022. godine Društvo je evidentiralo ukupne prihode u iznosu od 1.599.046,61 €, što je za 89.046,61 € više od planiranih prihoda, odnosno za 5,90% više od planiranih.

Konačan izvještaj revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu

Redni broj	ELEMENTI	PLAN ZA 2022. GODINU €	OSTVARENJE U 2022. GOD.	RAZLIKA
A	UKUPNI PRIHODI	1,510,000.00	1,599,047.61	89,047.61
I	Poslovni prihodi	1,250,000.00	1,368,515.90	118,515.90
II	Finansijski prihodi	0.00	62.91	62.91
III	Ostali prihodi	260,000.00	230,468.80	-29,531.20

Poslovni prihodi

Društvo je u toku 2022. godine planiralo poslovne prihode od pružanja usluga deponovanja otpada na „Možuri“ u iznosu od 1.250.000,00 € i to prema strukturi datoj u sljedećoj tabeli:

u €	"Komunalne djelatnosti" DOO Bar	"Komunalne djelatnosti" DOO Ulcinj	"Komunalna" DOO Budva	"Komunalna" DOO Tivat	"Komunalna Kotor" DOO Kotor	"HEMOSAN"	III Lica	
PLANIRANO	240,000.00	130,000.00	440,000.00	120,000.00	260,000.00	60,000.00	0.00	1,250,000.00
OSTVARENO	243,277.60	139,113.30	475,085.60	126,103.60	303,354.80	78,878.00	2,703.00	1,368,515.90
RAZLIKA	3,277.60	9,113.30	35,085.60	6,103.60	43,354.80	18,878.00	2,703.00	118,515.90

Društvo je po ovom osnovu ostvarilo prihod u iznosu od 1.368.515,90 €, što je za 118.515,90 € veći prihod od planiranog, odnosno za 9,48%.

Društvo u Programu navelo da je u planu da se donese odluka koja bi omogućila da se na računima za otpad posebno izdvoji stavka za deponovanje otpada, čiju bi naplatu vršilo Društvo. Smatraju da bi to rasteretilo poslovanje komunalnih društava iz Bara i Ulcinja, a da bi Društvo ostvarivalo bolju naplatu, jer su obaveze „Komunalne djelatnosti“ DOO Bar i „Komunalne djelatnosti“ DOO Ulcinj prema Društvu značajne, odnosno na kraju 2022. godine iznose 1.457.633 €, što je gotovo na nivou ostvarenog prihoda Društva u toku 2022. godine.

Planirani rashodi

Rashodi Društva u toku 2022. godine su planirani na nivou od 1.440.000 €, a ostvareni su u iznosu od 1.098.794,20 €, što je za 341.205,80 € manje ostvarenih rashoda u odnosu na planirane rashode, odnosno za 23,69% manje ostvarenje, što je predstavljeno u narednoj tabeli:

		PLANIRANI	OSTVARENI	RAZLIKA
B	UKUPNI RASHODI	1.440.000,00	1.098.794,20	341.205,80
I	Poslovni rashodi	1.410.000,00	1.098.330,67	311.669,33
1.1.	Rashodi direktnog materijala i robe	185.000,00	197.262,94	-12.262,94
	<i>Nabavna vrijednost prodane robe</i>	0,00		
	<i>Troškovi robe i materijala</i>	185.000,00	197.262,94	-12.262,94
1.2.	Drugi poslovni rashodi	1.225.000,00	901.067,73	323.932,27
1.2.1.	Troškovi goriva i energije	130.000,00		
1.2.2.	Troškovi zarada i drugih ličnih primanja	550.000,00	492.412,18	-57.587,82
	<i>Bruto zarade</i>	490.000,00	492.412,18	
	<i>Ostala primanja</i>	60.000,00		
1.2.3.	Troškovi proizvodnih usluga	122.000,00	38.848,19	-83.151,81
1.2.4.	Troškovi amortizacije	210.000,00	298.156,26	88.156,26
1.2.5.	Nematerijalni troškovi	177.000,00	68.830,11	-108.169,89
1.2.6.	Ostali poslovni troškovi	36.000,00	2.820,99	-33.179,01
II	Finansijski rashodi	0,00		0,00
1	Rashodi kamata	0,00		
2	Ostali finansijski rashodi	0,00		
III	Neposlovni i vanredni rashodi	30.000,00	463,53	29.536,47
	<i>Stambene potrebe zaposlenih</i>	30.000,00		

Rashodi su planirani kao poslovni, finansijski, neposlovni i vanredni rashodi. Rashodi direktnog materijala i robe su planirani u iznosu od 185.000 €, drugi poslovni rashodi su planirani u iznosu od 1.225.000 € i obuhvataju troškove goriva i električne energije, troškove zarada i drugih ličnih primanja, kao i troškove proizvodnih usluga, troškove amortizacije, nematerijalne troškove i ostale poslovne troškove.

Neposlovni i vanredni rashodi planirani su u iznosu od 30.000 € i odnose se na sredstva predviđena za rješavanje stambenih pitanja radnika.

Utvrđena nepravilnost: Kako je deponovanje otpada osnovna djelatnost Društva, a isto je osnovano da radi na neodređeno vrijeme i dok postoje ekonomski i drugi uslovi za obavljanje djelatnosti, i kako obavlja djelatnost od javnog i opšteg ekonomskog interesa, neophodno je da buduće poslovanje učini izvjesnim u što skorijem periodu. Uzimajući u obzir trenutnu zauzetost Deponije, kao i da količina deponovanog otpada raste iz godine u godinu, očekivano je da u srednjoročnom periodu dođe do popunjenosti planiranih kapaciteta.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da u saradnji sa osnivačima i Vladom u što hitnijem roku definiše budući status deponije Možura na način da isti proširi sa novim sanitarnim kadama ili da se definiše alternativnu lokaciju koja bi omogućila nastavak nesmetanog odlaganja otpada opštinama sa juga Crne Gore.

Utvrđene nepravilnosti: Društvo nema internu proceduru donošenja Programa rada kojom bi bili propisani rokovi izrade i dostavljanja, kao i utvrđena odgovorna lica u Društvu za proces planiranja.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da izradi i usvoji internu proceduru kojom bi predviđelo rokove, način i postupak kako bi sve organizacione jedinice Društva bile uključene u proces pripreme i donošenja Programa rada.

2.1.2. Izvještavanje

Članom 16 Statuta „Možura“ DOO Bar propisano je da Skupština Društva utvrđuje prijedlog Godišnjeg izvještaja o realizaciji programa rada Društva i dostavlja ga skupštinama osnivača na usvajanje. Članom 17 Statuta je propisano da Odbor direktora dostavlja Skupštini Društva prijedlog Godišnjeg izvještaja o realizaciji programa Društva dok je članom 26 Statuta Društva definisano da Izvršni direktor Društva predlaže Godišnji izvještaj o realizaciji programa rada Društva, kao i da podnosi periodične izvještaje o poslovanju Društva i druge izvještaje.

Društvo je uz dopis od 3. februara 2023. godine dostavilo Godišnji izvještaj o radu sa finansijskim izvještajem „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu: Sekretarijatu za komunalne poslove Opštine Bar, Agenciji za zaštitu životne sredine i Upravi za inspekcijske poslove (Ekološkoj inspekciji).

Izvještaj je usvojen Zaključkom⁵¹, na sjednici Skupštine opštine Bar.

Izvršni direktor Društva je izradio Informaciju o radu sanitarne deponije za period 01.01. - 30.06.2022. godine⁵² i Informaciju o radu sanitarne deponije za period 01.01. - 30.09.2022. godine⁵³.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova Društva u članu 9 koji se odnosi na opis poslova i zadataka Sektora za operativno - tehničke poslove propisano je da ovaj Sektor izrađuje razne izvještaje i informacije za organe upravljanja Društva i organe i organizacije izvan Društva, kao i da priprema i izradu periodičnih i godišnjeg izvještaja Društva.

U članu 10 Pravilnika, koji se odnosi na poslove i zadatke Sektora za ekonomsko pravne poslove između ostalog se navodi da ovaj Sektor obavlja poslove izrade periodičnih i godišnjih izvještaja o poslovanju Društva.

Prema kriterijumima definisanim članom 6 stav 1 tačka 2 Zakona o računovodstvu, Društvo pripada kategoriji malih pravnih lica. Članom 11 Zakona o računovodstvu, između ostalog, propisana je obaveza pripremanja godišnjih finansijskih iskaza sa stanjem na dan 31. decembar poslovne godine; dostavljanje finansijskih izvještaja u pisanom i elektronskom obliku Upravi prihoda i carina Crne Gore, najkasnije do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu, pri čemu se uz finansijske iskaze dostavlja i statistički aneks. Propisano je i da mala pravna lica Upravi prihoda i carina Crne Gore dostavljaju: bilans stanja, bilans uspjeha, pojednostavljene napomene i statistički aneks.

⁵¹ Broj: 030-016/23-420, od 19.05.2023. godine;

⁵² Informacija broj: 974/22, od 05.07.2022. godine;

⁵³ Informacija broj: 1839/22, od 19.12.2022. godine;

Društvo je dostavilo Upravi prihoda i carina Godišnji finansijski izvještaj za 2022. godinu i to:

- Iskaz o finansijskoj poziciji - Bilans stanja;
- Iskaz o ukupnom rezultatu - Bilans uspjeha;
- Pojednostavljene napomene uz finansijske iskaze i
- Statistički aneks.

Aktima unutar Društva nije definisano koje razne izvještaje Sektor za operativno-tehničke poslove izrađuje, ali na bazi aktivnosti koje se u Sektoru sprovode, kao i na bazi izvještavanja iz Rješenja o produženju važenja integrisane dozvole, utvrđeno je da je izvještavanje Društva na zadovoljavajućem nivou i da je Sektor izradio sljedeće izvještaje:

- Izvještaj o količini otpada (dnevni, mjesečni i godišnji), vodi se elektronski i dostavlja se od strane operatera sa vage tehničkom Sektoru, zajedno sa vagarskim listovima kako bi se na nivou Sektora izvršila kontrola, a potom se dostavlja Sektoru finansija koji na bazi izvještaja pravi mjesečnu fakturu kupcima;
- Društvo je, shodno Integrisanoj dozvoli u obavezi da vrši godišnja geodetska mjerenja na sanitarnim kadama, kojima se određuje zauzetost kada otpadom i slijeganje koje nastaje. Zadnje geodetsko snimanje na sanitarnim kadama je izvršeno u januaru 2023. godine i sastavni je dio Godišnjeg izvještaja o radu i o integrisanoj dozvoli;

Društvo je shodno Pravilniku o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha dužno da izvještava Agenciju za zaštitu životne sredine i osnivače o svim mjerenjima i ispitivanjima segmenta životne sredine kao i količinama i vrstama odloženog otpada, naročito o:

- Imisijskim mjerenjima štetnih i opasnih materija u vazduhu na lokalitetu Možura (mjerenje, obrada i analiza rezultata mjerenja vrši se u skladu sa Uredbom o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha) – mjerenje kvaliteta ambijentalnog vazduha, rade se kvartalni i jedan konačni Izvještaj, tokom 2022. godine za potrebe Društva „Centar za ekotoksiološka ispitivanja Podgorica“ DOO izradio je ovaj izvještaj⁵⁴;
- Emisijskim mjerenjima štetnih i opasnih materija usljed sagorijevanja deponijskog gasa na eko-baklji, koji se radi jednom godišnje. Proizvodnji i emisiji gasa sa Deponije u okolno tlo i atmosferu mjeri se preko biotrnova, na Eko baklji. Izvještaj⁵⁵ za 2022. godinu je izrađen od „Centra za ekotoksiološka ispitivanja Podgorica“ DOO;
- Ispitivanje ocjernih voda, Tehnička služba „Možura“ DOO Bar u skladu sa Integrisanom dozvolom jednom sedmično vrši analizu osnovnih procjernih voda, a takođe se vrši analiza od strane licencirane firme „Centra za ekotoksiološka ispitivanja Podgorica“ DOO, koja je izradila Izvještaj⁵⁶;
- Društvo je takođe dužno da izvrši kontrolu buke na deponiji, radi se najmanje jednom godišnje, radi se od strane Komunalne policije i izrađen je Zapisnik o izvršenom komunalnom nadzoru⁵⁷.
- Fizičko hemijska analiza zemljišta, shodno Uslovima o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njegovo ispitivanje vrši se fizičko - hemijska analiza uzorka zemljišta, uzorkovanog sa više mikrolokacija poljoprivrednog zemljišta, u blizini deponije Možura. Fizičko hemijsku analizu zemljišta izvršio je „Centra za ekotoksiološka ispitivanja Podgorica“ DOO⁵⁸;
- Ispravnost vode za piće, na osnovu Pravilnika o parametrima, provjeri usaglašenosti, metodama, načinu, obimu analize i sprovođenja monitoringa zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku upotrebu⁵⁹, vršeno je laboratorijsko ispitivanje i stručno razmatranje ispravnosti vode (Ispitivanje izvršio „Centar za ekotoksiološka ispitivanja Podgorica“ DOO⁶⁰).

⁵⁴ Godišnji Izvještaj o realizaciji monitoringa kvaliteta vazduha broj: 00-2888/4V od 30.12.2022. godine;

⁵⁵ Izvještaj o ispitivanju broj: 00-2882/2, od 17.03.2022. godine;

⁵⁶ Izvještaj o ispitivanju broj: 754/01/22/1, od 23.08.2022. godine;

⁵⁷ Izvještaj broj: 08-714/22-2/2, od 22.08.2022. godine;

⁵⁸ Stručno mišljenje broj: 379/05/22, od 29.07.2022. godine;

⁵⁹ "Službeni list Crne Gore", broj: 64/2018 i 101/2021;

⁶⁰ Izvještaj o ispitivanju broj: 891/01/22/1, od 15.10.2022. godine;

Utvrđene nepravilnosti: Društvo nema internu proceduru izrade Izvještaja o radu kojom bi bili propisani rokovi izrade i dostavljanja, kao i utvrđena odgovorna lica u Društvu za proces izvještavanja i kojom bi predvidjeli sve aktivnosti za koje je neophodno izraditi izvještaje.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da izradi internu proceduru kojom bi predvidjelo postupak, način i rokove, izrade i dostavljanja Izvještaja.

2.1.3. Unutrašnje kontrole

Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru uređuju se upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru i druga pitanja od značaja za upravljanje, uspostavljanje, sprovođenje i razvoj unutrašnjih kontrola u javnom sektoru. Pod javnim sektorom u smislu Zakona se pored ostalih subjekata, smatraju i akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinica lokalne samouprave ima većinski vlasnički udio.

Zakonom je određeno da upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru obuhvataju postupke upravljanja sredstvima subjekta, finansijske i druge kontrole i unutrašnju reviziju radi uspješnog upravljanja i ostvarivanja poslovnih ciljeva subjekta, na transparentan, pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način.

Subjekti javnog sektora su dužni da obezbijede uspostavljanje unutrašnjih kontrola utvrđivanjem internih pravila i procedura i sprovođenje kontrola, u skladu sa Zakonom.

Društvo nije primjenjivalo odredbe Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Društvo je u postupku revizije dostavilo interna akta, od kojih su najznačajniji:

- Poslovnik integrisanog Sistema menadžmenta (IMS-a);
- Akt o procjeni rizika⁶¹;
- Pravilnik o kancelarijskom i arhivskom poslovanju;
- Pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji (2019, 2020, 2022. godine)⁶²;
- Kolektivni ugovori (2020, 2022. godine)⁶³;
- Pravilnik o organizaciji i sprovođenju redovnog godišnjeg popisa⁶⁴;
- Pravilnik o poslovnoj tajni;
- Pravilnik o računovodstvu;
- Kodeks ponašanja i oblačenja zaposlenih;
- Odluku o blagajničkom maksimumu i
- Knjiga grafičkih standarda.

Društvo je kroz izrađeni Poslovnik integrisanog Sistema menadžmenta (IMS-a) preduzelo korake da uskladi svoje poslovanje sa zahtjevima međunarodnog Standarda ISO 9001:2015 - Sistemi menadžmenta kvalitetom i ISO14001:2015 - Sistemi menadžmenta životnom sredinom, u cilju unapređenja sistema poslovanja. Na osnovu svojih ovlašćenja, a u skladu sa potrebama implementacije zahtjeva standarda ISO, izvršni direktor je donio Odluku o formiranju Tima za IMS⁶⁵ i Rješenje o imenovanju članova Tima za IMS. Zadatak članova tima je da pored redovnih poslova koje obavljaju kao rukovodioci u procesima rada, zajedno sa ostalim zaposlenima uvedu, održavaju i unapređuju integrisani sistem upravljanja koristeći sve resurse. Imenovano je lice koje pored redovnih obaveza obavlja poslove menadžera IMS-a⁶⁶.

⁶¹ Broj: 069/20, od marta 2020.godine;

⁶² Pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji iz 2019, 2020 i 2022. godine, broj: 1170/20, od 16.11.2020. godine i broj: 19/22, od 05.01.2022. godine;

⁶³ Kolektivni ugovor broj: 65/20, od 31.01.2020.godine; broj: 583/22, od 21.04.2022.godine.

⁶⁴ Pravilnik o organizaciji i sprovođenju redovnog godišnjeg popisa broj: 775/17, od 01.12.2017.godine;

⁶⁵ Odluka o formiranju Tima za IMS- broj: 291/21, od 22.04. 2021. godine;

⁶⁶ Rješenje o imenovanju menadžera za IMS od 26.11.2019. godine;

Na osnovu navedenog može se zaključiti da je Društvo uglavnom uskladilo odgovornosti i obaveze rukovodioca za upravljanje analogno odredbama članova 6, 7, 8 i 9 Zakona.

Društvo posjeduje niz procedura u pogledu sertifikacije koje se odnose na procese koji se odvijaju u sektorima i unutrašnjoj službi zaštite. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da su planirane aktivnosti za revidiranu godinu sprovedene na osnovu dokumentacije i to u pogledu:

- Procjene rizika - izrađen je Akt o procjeni rizika i imenovano je odgovorno lice za poslove zaštite⁶⁷ što je analogno elementima upravljanja rizicima shodno članu 14 Zakona. U sklopu navedenog akta donešen je Plan mjera za sprječavanje, otklanjanje ili smanjenje nivoa rizika.
- Programa rada za 2022. godinu - Odbor direktora donio je Odluku⁶⁸ kojom se usvaja program rada sa finansijskim planom Društva;
- Zaštite obavezno šticeenog objekta - donešen je plan, revizija plana zaštite i saglasnost na plan od strane Ministarstva unutrašnjih poslova. Plan sadrži procjenu bezbjednosti obavezno šticeenog objekta, procjenu ugroženosti rizika obavezno šticeenog objekta, elaborate fizičke zaštite obavezno šticeenog objekta, projekat tehničke zaštite obavezno šticeenog objekta;
- Izrade Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za obradu otpadnih guma. Bazna studija za izradu otpadnih guma izrađena je tokom 2022. godine, a u toku revizije završen je Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu. Društvo je dostavilo rješenje o davanju saglasnosti na Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu za izgradnju pogona za primarnu preradu otpadnih guma⁶⁹ na određenoj lokaciji u skladu sa Urbanističkim projektom, izdato od Agencije za zaštitu životne sredine;
- Integrisane dozvole za rad postrojenja regionalne deponije za komunalni otpad i obavljanja aktivnosti odlaganja neopasnog otpada u deponiji. Društvo posjeduje Rješenje o produženju integrisane dozvole⁷⁰ koje se izdaje na period od 5 godina. Tokom 2023. godine Društvo se obratilo Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine zahtjevom za produženje važenja integrisane dozvole⁷¹;
- Sprječavanja udesa i ograničavanje njihovih posljedica. Donešen je plan mjera koji je u skladu sa integrisanom dozvolom;
- Evidencije primljenog otpada - Društvo vodi evidenciju primljenog otpada na dnevnom, mjesečnom i godišnjem nivou. Evidencija se vodi ručno kroz raportnu knjigu.

Društvo je pored poslovnih aktivnosti iz osnovne djelatnosti imalo i drugih aktivnosti sa akcentom na izradi projektne i druge dokumentacije i stvaranju uslova za proširenje kapaciteta deponije i obavljanje novih djelatnosti.

Tokom 2022. godine Društvo se obratilo Ministarstvu ekologije prostornog planiranja i urbanizma zahtjevom za izmjenu urbanističkog projekta Međuopštinske sanitarne deponije Možura. Izmjene urbanističkog projekta između ostalog podrazumijevaju i proširenje kapaciteta deponije i izgradnju novih sanitarnih kada, izgradnju sistema za pretvaranje energije deponijskog biogasa u električnu energiju, izgradnju centra za selekciju i kompostiranje, izgradnju centra za obradu građevinskog otpada i centra za tretman otpadnih guma, izgradnju postrojenja za tretman procjednih voda, proširenje administrativnih kapaciteta na deponiji. Decembra 2022. godine dobijena je podrška realizaciji projekta proizvodnje električne energije iz deponijskog gasa na deponiji Možura od strane Ministarstva⁷².

Utvrđene nepravilnosti: Društvo tokom 2022. godine nije imalo interne procedure kojima se bliže uređuje način poslovanja u dijelu korišćenja službenih vozila, telefona, kancelarijskog poslovanja. Samim tim nijesu bile određene kvote mjesečne potrošnje goriva za službena vozila, limiti potrošnje službenih telefona, nijesu vođene pomoćne knjige u dijelu kancelarijskog poslovanja.

⁶⁷ Rješenje kojim se imenuje odgovorno lice za poslove zaštite broj: 02/4 223/19 UPI 103/2;

⁶⁸ Odluka broj: 1194/21, od 30.11.2021. godine;

⁶⁹ Rješenje broj: 03-UPI-124/20, od 22.08.2023. godine;

⁷⁰ Rješenje o produženju integrisane dozvole broj: UPI-101/2-02-1153/15, od 27.06.2018. godine;

⁷¹ Zahtjev za produženje važenja integrisane dozvole broj: 03-D-714/1, od 23.02.2023. godine;

⁷² Pismo podrške za realizaciju projekta proizvodnje el. energije iz deponijskog biogasa na deponiji Možura br: 1641/22 od 08.11.2022.godine;

Za usluge fiksne i mobilne telefonije zaključeni su ugovori sa „Crnogorskim telekomom“ AD i „M-tel“ DOO Podgorica. Ugovor je zaključen na neodređeno vrijeme sa minimalnim periodom od 24 mjeseca.

Društvo posjeduje 3 službena vozila (1 teretno i 2 motorna). Tokom 2022. godine nije bilo nabavki službenih vozila. Za potrebe korišćenja službenih vozila izdati su putni nalozi potpisani od strane izvršnog direktora i vozača. Evidencija o potrošnji goriva se vrši dostavljanjem zbirnih mjesečnih računa od strane izabranog dobavljača postupkom javnih nabavki.

Društvo ima izrađen Pravilnik o kancelarijskom i arhivskom poslovanju iz 2019. godine kojim je uređen način poslovanja. Pečat i štambilj uređeni su Statutom Društva. Evidencija akata vodi se u djelovodniku koji je zaključen na kraju godine. Zbog manjeg obima posla Društvo je koristilo jedan djelovodnik za više godina. Nijesu vođene pomoćne knjige (arhivska, dostavna).

Uvidom u dostavljene fakture utvrđeno je da su izlazne fakture potpisane od osobe koja je izvršila fakturisanje, da fakture sadrže potpis i pečat odgovornog lica, dok ulazne fakture na osnovu kojih je izvršeno plaćanje nisu u većini slučajeva potpisane i ovjerene od strane odgovornog lica ili druge ovlašćene osobe koja je izvršila provjeru dostavljene fakture. Navedeno nije u skladu sa članom 15 Zakona, kojim je propisano da je rukovodilac subjekta dužan da uspostavi sistem dvojnog potpisa u kome finansijska obaveza ne može biti preuzeta ili izvršeno plaćanje bez potpisa rukovodioca subjekta i rukovodioca finansijske službe ili drugog ovlašćenog lica.

Društvo je naknadno izradilo i dostavilo sljedeće procedure:

- Pravilnik o korišćenju službenih telefona⁷³,
- Pravilnik o korišćenju službenih vozila⁷⁴,
- Pravilnik o potrošnji goriva⁷⁵,
- Pravilnik o reprezentaciji⁷⁶,
- Pomoćnu dostavnu knjigu.

Društvo nije u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru:

- donijelo plan unapređenja upravljanja i kontrola;
- odredio lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola;
- utvrdio poslovne ciljeve Društva koji doprinose ostvarivanju misije;
- obezbijedilo izradu i sprovođenje strateških i drugih planova;
- obezbijedilo sistem izvještavanja;
- obezbijedio sprovođenje upravljanja i unutrašnjih kontrola zasnovano na elementima upravljanja i kontrola.

Društvo nije u skladu sa Zakonom, Osnivaču uz godišnji izvještaj, dostavilo godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola.

Preporuka: Društvo treba da, u cilju unapređenja upravljanja i unutrašnjih kontrola, obezbijedi dosljednu primjenu Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

2.1.4. Unutrašnja revizija

Pravilnikom o sistematizaciji i organizaciji nijesu predviđena radna mjesta za unutrašnju reviziju. Društvo je u postupku revizije dostavilo dopis⁷⁷ od strane Rukovoditeljke Službe za unutrašnju reviziju Opštine Bar u kojem se navodi da su mišljenja da nije potrebno potpisivati Sporazum o obavljanju poslova unutrašnje revizije između Opštine Bar i Društva, obzirom da je Opština Bar jedan od osnivača Društva, i da Društvo nema formiranu svoju unutrašnju reviziju, unutrašnju reviziju nad istim vrši Služba za unutrašnju reviziju Opštine Bar u skladu sa Zakonom i međunarodnim standardima. U prilogu dopisa dostavljen je Registar rizika i mjere za smanjenje rizika.

⁷³ Broj: 1698/23, od 21.08.2023. godine;

⁷⁴ Broj: 1665/23, od 17.08.2023. godine;

⁷⁵ Broj: 1696/23, od 21.08.2023. godine;

⁷⁶ Broj: 1697/23, od 21.08.2023. godine;

⁷⁷ Poslovi unutrašnje revizije broj: 1422/23, od 21.07.2023. godine;

Pregledom Godišnjih planova unutrašnje revizije Opštine Bar i Strateškog plana unutrašnje revizije Opštine Bar za 2021 - 2023. godinu utvrđeno je da je DOO „Možura“ Bar identifikovano kao subjekt unutrašnje revizije s obzirom da je Opština jedan od osnivača i većinski vlasnik Društva, kao i činjenice da vrši i upravni nadzor nad Društvom. Takođe, utvrđen je nedostatak kadrovskih kapaciteta Službe za unutrašnju reviziju Opštine Bar iz kojeg razloga Služba nije vršila reviziju nekog segmenta poslovanja Društva. Strateškim planom razvoja Opštine Bar za period 2022.- 2025. godine određeni su specifični ciljevi i njihovi prioriteti od kojih je u okviru unapređenja Sistema zaštite životne sredine u Opštini Bar predviđeno i unapređenje Sistema upravljanja otpadom.

Preporuka: Preporučuje se da s obzirom na važnost ciljeva koji se odnose na unapređenja Sistema zaštite životne sredine i Sistem upravljanja otpadom u Opštini Bar u kojem Društvo ima ključnu ulogu, Služba za unutrašnju reviziju u narednom periodu planira reviziju Društva radi unapređenja upravljanja i unutrašnjih kontrola.

2.1.5. Radni odnosi, organizacija i sistematizacija radnih mjesta

U postupku revizije Društvo je dostavilo dva Kolektivna ugovora zaključena od strane Odbora direktora, izvršnog direktora i Sindikalne organizacije DOO „Možura“ Bar i tri Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova iz 2022. godine, u Društvu je sistematizovano 35 radnih mjesta, sa 27 izvršilaca, od kojih je jedno lice sa invaliditetom. Broj sistematizovanih i zaposlenih lica po sektorima i službi prikazan je u sljedećoj tabeli:

Evidencija Društva	31.12.2021.godine		31.12.2022.godine.	
	SISTEMATIZOVANO RADNIH MJESTA	SISTEMATIZOVANO IZVRŠILACA	SISTEMATIZOVANO RADNIH MJESTA	SISTEMATIZOVANO IZVRŠILACA
ORGANIZACIONA JEDINICA				
Izvršni direktor	1	1	1	1
Sektor za operativno-tehničke poslove	20	17	22	18
Sektor za ekonomsko-pravne poslove	5	4	5	3
Unutrašnja služba zaštite	7	5	7	5
UKUPNO:	33	27	35	27

Uvidom u personalni dosije utvrđeno je da je tokom 2020. godine sa većinom zaposlenih zaključen Ugovor o radu i anex ugovora uz dostavljenu ponudu. Ugovore o radu i anexe ugovora donosi Izvršni direktor u skladu sa članom 20 Statuta Društva i članom 26 Statuta Društva, isti sadrže elemente predviđene članom 31 Zakona o radu. Društvo je u tom periodu primjenjivalo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji iz 2019. godine, a početkom 2022. godine izrađen je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova utvrđen je broj izvršilaca, stepen i vrsta stručne spreme, radno iskustvo, posebni uslovi i opis poslova.

Društvo nije donijelo dugoročan plan upravljanja ljudskim resursima u smislu izmjena organizacione strukture Društva, smanjenja ili povećanja broja zaposlenih, nepopunjenosti radnih mjesta ili odsustva zaposlenih sa ključnih funkcija.

Na pojedinim radnim mjestima u Unutrašnjoj službi zaštite i Sektoru za operativno - tehničke poslove zaposleni obavljaju poslove sa III SSS, i ako je Pravilnikom predviđen IV stepen. U većini slučajeva potvrda o radnom iskustvu nije priložena, samo je evidentiran radni staž u radnoj knjižici.

Tokom 2022. godine nije bilo javnog oglašavanja slobodnih radnih mjesta. Društvo je u revidiranoj godini zaposlilo sedam lica na određeno vrijeme, preko Agencije za privremeno zapošljavanje DOO „Dekra“ Podgorica, jedno lice na osnovu Sporazuma o preuzimanju (vozač kamiona) i pet lica po osnovu Ugovora o djelu.

Zaposleni preko Agencije obavljali su poslove: osiguranja, administrativne i analitičke, pravne, računovodstvene, operativne (tehnička i fizička zaštita), špeditorske, higijeničarske. Zaključen je i Sporazum o ustupanju zaposlenih⁷⁸.

Poslovi koji se odnose na administrativne i analitičke, pravne, računovodstvene, higijeničarske predviđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz 2022. godine, dok poslovi kao što su špeditorski i poslovi osiguranja nijesu predviđeni Pravilnikom. Pravilnikom nije sistematizovano radno mjesto za poslove javnih nabavki, već je angažovano lice po osnovu ugovora o djelu tokom cijele revidirane godine.

Društvo vodi evidenciju o prisutnosti zaposlenih i posjeduje Obavještenje⁷⁹ o izmjenama radnog vremena u zimskom i ljetnjem periodu za usluge deponovanja otpada.

Društvo nije donijelo dugoročan plan upravljanja ljudskim resursima u smislu izmjena organizacione strukture Društva, smanjenja ili povećanja broja zaposlenih, nepopunjenosti radnih mjesta ili odsustva zaposlenih sa ključnih funkcija. U Sektoru za ekonomsko - pravne poslove na značajnim poslovima: samostalni referent – računovođa i samostalni referent za pravne poslove angažovani su zaposleni preko Agencije za privremeno zapošljavanje.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da u Sektoru za ekonomsko - pravne poslove angažuje odgovarajuće kadrove, po pravilu javnim oglašavanjem i zaključivanjem ugovora o radu, a angažovanje o privremenom ustupanju zaposlenih preko Agencije koristi kao izuzetak.

⁷⁸ Broj: 315/22, od 27.02.2022. godine;

⁷⁹ Broj: 1421/22, od 26.09.2022. godine;

2.2. Iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja)

		AKTIVA		2022	2021
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001		3	3
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		4,670,734	4,932,307
01	I. NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003		2,323	4,198
010	1. Ulaganje u razvoj	004			
011+014	2. Koncesija, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005		2,323	4,198
012	3. Goodwill	006			
016+015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007			
	II. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008		4,608,411	4,928,109
020+022	1. Zemljište i objekti	009		3,589,267	3,804,989
023	2. Postrojenja i oprema	010		1,033,611	1,102,707
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011		25,120	0
024	3.1. Investicione nekretnine	012			
021+025	3.2. Biološka sredstva	013			
026+029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014		25,120	
028+027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva u pripremi	015		20,413	20,413
	III. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016		0	0
030, 039 (dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica	017			
033(dio), 039(dio)	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018			
031(dio), 032(dio), 039(dio)	3. Učešće u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019			
033(dio), 039(dio)	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020			
031(dio), 032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021			
032(dio), 034, 035, 036, 039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrijednosti)	022			
038, 039(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023			
283	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024		56,686	8,745
	D. OBRATNA SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		4,771,204	4,274,385
	I. ZALIH (027 do 030)	026		4,000	7,720
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni dijelovi, sitan inventar i auto gume)	027			
11	2. Nedovršena proizvodnja	028			
12+13	3. Gotovi proizvodi i roba	029			
15	4. Dati avansi	030		4,000	7,720
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 039)	031		2,482,165	2,358,625
202, 203, 209(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032		1,516,846	1,355,781
202, 209(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033			
202, 202(dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034			
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		965,319	1,002,844
221	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036			
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037		4,343	44,347
21, 22 osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038		960,976	958,497
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039		0	0
236(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namijenjeno trgovanju	040			
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udjeli	041			
23 osim 236(dio) i osim 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042			
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA U BLAGAJNI	043		2,285,039	1,908,040
04	V. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044			
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045			
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		9,498,627	9,215,440

Konačan izvještaj revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu

	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101	5,804,905	5,297,792
10	I. OSNOVNI KAPITAL	102		
101	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103	3	3
102	III. EMISIONA PREMIJA	104		
	IV. REZERVE (106+107+108+109+110)	105	0	0
103	1. Zakonske rezerve	106		
103(dio)	2. Statutarne rezerve	107		
103(dio)	3. Druge rezerve	108		
103 i potražni saldo računa 311, 312, 313, 314, 315, 316 i 317	4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109		
dugovni saldo računa 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110		
	V. NERASPOREĐENI DOBITAK I LI GUBITAK (112+113-114-115)	111	5,804,902	5,297,789
104	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112	5,300,013	4,682,969
104	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113	504,889	614,820
105	3. Gubitak ranijih godina	114		
105	4. Gubitak tekuće godine	115		
	VI. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116		
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118-122)	117	0	0
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118	0	0
104(dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119		
104(dio)	2. Rezervisanje za troškove u garantnom roku	120		
10 sam 100 i 104	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121		
11	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122		
114, 115	1. Dugoročni kredit	123		
11 sam 114, 115	2. Ostale dugoročne obaveze	124		
108	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125		
105(dio)	D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMIJENE DONACIJE	126	3,648,973	3,879,420
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127	43,749	38,228
107	I. KRATKOROČNA REZERVISANJA	128		
	II. KRATKOROČNE OBAVEZE (130 do 142)	129	43,749	38,228
122(dio), 123(dio), 124(dio), 125(dio) i 129(dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130		
122(dio), 123(dio), 124(dio), 125(dio) i 129(dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditne institucije	131		
100	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132		
133, 134, 140, 143	4. Obaveze prema dobavljačima	133	1,433	1,146
133(dio)	5. Obaveze po mjenicama	134		
120 i 131	6. Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	135		
121 i 132	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136		
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137	43,316	37,082
133(dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138		
135 i 136	8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139		
127, 140 osim 141	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatnu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140		
141	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141	43,316	37,082
127	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142		
100, 101, 104, 105(dio), 106, 107 i 108	F PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143		
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144	9,493,627	9,215,440

2.2.1. Aktiva

Ukupna aktiva Društva u Iskazu o finansijskoj poziciji na 31.12.2022. godine prikazana je u iznosu od 9.498.627 € i za 3,07% (283.187 €) je veća u odnosu na uporedni period iz 2021. godine, kada je iznosila 9.215.440 €.

Grupa računa, račun	POZICIJA	RB	2022	2021
	AKTIVA		2022	2021
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001	3	3
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002	4.670.734	4.932.307
283	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024	56.686	8.745
	D. OBRтна SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025	4.771.204	4.274.385
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045		
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046	9.498.627	9.215.440

U odnosu na uporedni period prethodne godine:

- neuplaćen upisan kapitala od 3 € je ostao nepromijenjen;
- iznos stalne imovine je smanjen za 5,30% (261.573 €);
- odložena poreska sredstva su više iskazana za iznos od 47.941 € i
- obrtna sredstva su iskazana u većem iznosu od 496.819 €.

Neuplaćeni upisani kapital

Neuplaćeni upisani kapital iskazan je u iznosu od 3 €, osnivači do dana okončanja revizije nisu izvršili uplatu osnivačkog uloga kako je definisano Ugovorom.

Utvrđene nepravilnosti: Osnivački kapital nije uplaćen od strane osnivača (Opštine Bar 2 € i Opštine Ulcinj 1 €). Radi se o osnivačkom kapitalu koji je predviđen članom 8 Statuta Društva i članom 6 Ugovorom o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću za upravljanje sanitarnom deponijom „Možura“ Bar, osnivači su obavezani da uplate osnivački ulog na račun poslovne banke najkasnije do momenta registracije Društva.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da u saradnji sa osnivačima Opštinom Bar i Opštinom Ulcinj obezbijedi uplatu osnivačkog uloga.

Stalna imovina

Računovodstvenim politikama „Možura“ DOO Bar, definisane su politike koje se odnose na: nematerijalnu imovinu, nekretnine, postrojenja i opremu; dugoročne finansijske plasmane; kratkoročna potraživanja i plasmane; gotovinu i gotovinske ekvivalente i dr. Evidencija osnovnih sredstava u Društvu se vodi u računovodstvenom softveru.

Na kraju 2022. godine vrijednost stalne imovine iznosila je 4.670.734 €, obuhvata nekretnine, postrojenja i opremu što je i prikazao u izvodu bilansa, koji slijedi:

			2022	2021
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002	4.670.734	4.932.307
01	I. NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003	2.323	4.198
	II. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008	4.668.411	4.928.109
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009	3.589.267	3.804.989
023	2. Postrojenja i oprema	010	1.033.611	1.102.707
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011	25.120	0
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015	20.413	20.413

Početno stanje stalne imovine, promjene vrijednosti koje su, tokom 2022. godine evidentirane na stalnoj imovini i krajnje stanje na 31.12.2022. godine dato je u narednoj tabeli:

Konačan izvještaj revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu

OPIS	NEMATERIJALNA ULAGANJA	GRAĐEVINSKI OBJEKTI	OPREMA	INVES. NEKRET. U PRIPREMI	AVANSI
NABAVNA VRIJEDNOST					
Stanje na 01.01.2021. godine	6,575.50	5,699,682.78	1,503,314.81	0.00	20,413.22
Povećanje	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Smanjenje	2,377.14	1,894,693.64	400,608.24	0.00	0.00
Stanje na 31.12.2021. godine	4,198.36	3,804,989.14	1,102,706.57	0.00	20,413.22
AMORTIZACIJA					
Stanje na 01.01.2022. godine	4,198.36	3,804,989.14	1,102,706.57	0.00	20,413.22
Povećanje	0.00	0.00	26,145.34	25,120.00	0.00
Smanjenje	1,875.10	215,721.96	95,241.18	0.00	0.00
Stanje na 31.12.2022. godine	2,323.26	3,589,267.18	1,033,610.73	25,120.00	20,413.22
SADAŠNJA VRIJEDNOST					
Sadašnja vrijednost na 01.01.2022. godine	4,198.36	3,804,989.14	1,102,706.57	0.00	20,413.22
Sadašnja vrijednost na 31.12.2022. godine	2,323.26	3,589,267.18	1,033,610.73	25,120.00	20,413.22

Nematerijalna ulaganja

Na grupi računa 01 – Nematerijalna ulaganja, Društvo je prikazalo u svojim poslovnim knjigama iznos od 2.323,26 € koji se odnosi na:

- 011 – Koncesije i patenti.....1,623,26 €
- 014 – Ostala nematerijalna ulaganja700,00 €
- Ukupno:.....2.323,26 €

Na dan 01.01.2022. godine nabavna vrijednost nematerijalnih ulaganja iznosila je 4.198,36 €, otpisana vrijednost 1.875,10 €, sadašnja vrijednost 2.323,26 €.

Nematerijalna ulaganja Društva odnose na:

- Implementaciju Sistema kvaliteta, izradu pravilnika i inicijalnu i sertifikacionu provjeru Sistema menadžmenta i Sistema zaštite životne sredine i
- Kupovinu računovodstvenog programa u toku 2021. godine, čiji je procijenjeni vijek trajanja 5 godina⁸⁰.

Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva

Na grupi računa 02 – Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva Društvo je prikazalo iznos od 4.688.411 €, koji se odnosi na:

- Objekte 3.589.267 €;
- Postrojenja i opremu 1.033.611 €;
- Investicione nekretnine u pripremi 25.120 i
- Avanse za sredstva u pripremi 20.413 €.

Računovodstvenim politikama Društva je propisano da se nekretnine postrojenja i oprema početno iskazuju po nabavnoj vrijednosti, a otpis se vrši proporcionalnom metodom prema procijenjenom vijeku trajanja.

Stopa amortizacije zasnovana je na procijenjenom vijeku upotrebe sredstava i za građevinske objekte izgrađene u sopstvenoj režiji je 30 godina, dok je za građevinske objekte po procjeni 24 godine.

Rezidualna vrijednost objekta se utvrđuje pojedinačno, i za opremu pojedinačni vijek trajanja je utvrđen po grupama:

- Građevinske mašine 15-20 godina;
- Specijalna oprema za deponiju 10 godina;
- Oprema za obradu podataka-računarska oprema 5 godina;
- Oprema za zagrijavanje i klimatizaciju 5 godina;
- Telekomunikaciona oprema 5 godina;
- Kancelarijski namještaj 7 godina;
- Transportna sredstva 3-10 godina i

⁸⁰ Račun dobavljača broj: 502/21, od 17.05.2021. godine;

Konačan izvještaj revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu

- Ostala oprema 3 godine.

Rezidualna vrijednost opreme utvrđuje se procentualno u visini 10% od nabavne vrijednosti osim za vozila gdje se utvrđuje pojedinačno za svako vozilo.

Politikama je definisan proces vrednovanja za nematerijalnu imovinu, nekretnine, postrojenja i opremu i dugoročne finansijske plasmana.

Zemljište

Zemljište na kome Društvo obavlja djelatnost je površine 22,5 ha, vlasništvo je Države i njim raspolaže Vlada Crne Gore. U poslovnim knjigama nije evidentirano, jer nije definisan pravni status (pravo korišćenja, prenos u osnivački ulog ili sl.).

Objekti

Na računu 022 - Građevinski objekti iskazana je vrijednost građevinskih objekata u iznosu od 3.589.267,18 €.

Vrijednost građevinskih objekata prema evidenciji Društva, na početku godine iznosila je 3.804.989,14 €, a tokom godine ista je smanjena za iznos od 215.721,96 € koji se odnosi na obračun amortizacije objekata za 2022. godinu, grafički prikaz je dat u narednoj tabeli:

<i>Objekti za kaptaciju gasa</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	242,683.32
<i>Ispravka vrijednosti</i>	63,704.33
<i>Sadašnja vrijednost</i>	178,978.99

<i>Unutrašnji razvod elektroinstalacije jake i slabe struje</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	54,596.40
<i>Ispravka vrijednosti</i>	20,476.92
<i>Sadašnja vrijednost</i>	34,119.48

<i>Administrativna zgrada</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	89,703.72
<i>Ispravka vrijednosti</i>	33,644.28
<i>Sadašnja vrijednost</i>	56,059.44

<i>Kolska vaga</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	30,163.47
<i>Ispravka vrijednosti</i>	11,313.10
<i>Sadašnja vrijednost</i>	18,850.37

<i>Tijelo deponije sa 4 kade</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	3,673,017.80
<i>Ispravka vrijednosti</i>	1,377,602.06
<i>Sadašnja vrijednost</i>	2,295,415.74

<i>Prijemni punkt 6 m3</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	500.00
<i>Ispravka vrijednosti</i>	187.54
<i>Sadašnja vrijednost</i>	312.46

<i>Sistem za prikupljanje ocjernih voda</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	154,616.50
<i>Ispravka vrijednosti</i>	57,990.47
<i>Sadašnja vrijednost</i>	96,626.03

<i>Punkt za pranje točkova sa nadstrešnicom</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	40,316.62
<i>Ispravka vrijednosti</i>	15,121.15
<i>Sadašnja vrijednost</i>	25,195.47

<i>Sakupljanje i upravljanje gasom</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	23,361.00
<i>Ispravka vrijednosti</i>	8,761.78
<i>Sadašnja vrijednost</i>	14,599.22

<i>Montažni objekat za smještaj pumpi u recirkulaciju</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	6,200.00
<i>Ispravka vrijednosti</i>	2,325.38
<i>Sadašnja vrijednost</i>	3,874.62

<i>Laguna-akumulacioni rezervoari</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	29,520.52
<i>Ispravka vrijednosti</i>	11,071.98
<i>Sadašnja vrijednost</i>	18,448.54

<i>Ograda i kapija</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	51,490.58
<i>Ispravka vrijednosti</i>	19,312.05
<i>Sadašnja vrijednost</i>	32,178.53

<i>Buster stanica za snadbijevanje vodom</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	103,148.32
<i>Ispravka vrijednosti</i>	38,686.82
<i>Sadašnja vrijednost</i>	64,461.50

<i>Saobraćajnica unutar deponije</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	119,300.23
<i>Ispravka vrijednosti</i>	44,753.75
<i>Sadašnja vrijednost</i>	74,546.48

<i>Rezervoar za tehničku vodu-kišna i tehnička kanalizacija</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	44,034.10
<i>Ispravka vrijednosti</i>	16,515.43
<i>Sadašnja vrijednost</i>	27,518.67

<i>Prilazna saobraćajnica</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	620,430.00
<i>Ispravka vrijednosti</i>	232,693.48
<i>Sadašnja vrijednost</i>	387,731.52

<i>Trafostanica i elektro napajanje</i>	
<i>Nabavna vrijednost</i>	416,600.20
<i>Ispravka vrijednosti</i>	156,250.08
<i>Sadašnja vrijednost</i>	260,350.12

Građevinski objekti koji su donacija Države procijenjeni su u toku 2020. godine, procijenjene vrijednosti su proknjižene u poslovnim knjigama Društva, kao i ispravka vrijednosti za period njihovog korišćenja od 8 godina.

Oprema

Na računu 023 – Oprema iskazana je vrijednost opreme u iznosu od 1.033.610,73 €, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Građevinske mašine	
Nabavna vrijednost	1,384,429.00
Ispravka vrijednosti	398,633.00
Sadašnja vrijednost	985,796.00

Telekomunikaciona oprema	
Nabavna vrijednost	6,132.00
Ispravka vrijednosti	2,936.00
Sadašnja vrijednost	3,196.00

Specijalna oprema za deponiju	
Nabavna vrijednost	40,689.00
Ispravka vrijednosti	27,982.00
Sadašnja vrijednost	12,707.00

Kancelarijski namještaj	
Nabavna vrijednost	9,829.00
Ispravka vrijednosti	6,720.00
Sadašnja vrijednost	3,109.00

Oprema za obradu	
Nabavna vrijednost	13,233.00
Ispravka vrijednosti	6,596.00
Sadašnja vrijednost	6,637.00

Transportna sredstva	
Nabavna vrijednost	47,238.00
Ispravka vrijednosti	25,270.00
Sadašnja vrijednost	21,968.00

Oprema za klimatizaciju	
Nabavna vrijednost	880.00
Ispravka vrijednosti	731.00
Sadašnja vrijednost	149.00

Ostala oprema	
Nabavna vrijednost	488.00
Ispravka vrijednosti	439.00
Sadašnja vrijednost	49.00

Vrijednost opreme na početku godine iznosila je 1.102.706,57 €, a tokom godine ista je smanjena za iznos od 95.241,18 € usljed obračunate amortizacije od 80.559 € i rashodovana opreme po popisu u iznosu od 14.682 €. Nabavljena je opreme u vrijednosti od 14.285 €.

Objekti u pripremi

Prikazani su u iznosu od 25.120 € i odnosi se na:

- Ugovor o izradi bazne studije za preuzimanje, transport, sortiranje i lagerovanje otpadnih guma - pneumatika na lokaciji deponije "Možura" sa teritorija opština Bar i Ulcinj, kao i ostalih zainteresovanih opština primorskog regiona⁸¹;
- Ugovor za tačkasto mjerenje sastava deponijskog gasa⁸² sa izradom izvještaja određivanjem koncentracije za 6 gasova u 4 kasete na regionalnoj deponiji komunalnog otpada Možura, Bar Crna Gora;
- Račun⁸³ koji se odnosi na Studiju izvodljivosti sa idejnim rješenjem za pretvaranje energije biogasa u električnu energiju, prema prihvaćenoj Ponudi⁸⁴ i
- Račun⁸⁵ za izradu projektnog zadatka za glavni projekat objekta energane na biogas.

Avansi za sredstva u pripremi

Društvo je u Bilansu stanja na 31.12.2022. godine iskazalo u iznosu od 20.413 €, a odnose se na:

- Ponudu⁸⁶ za izradu dijela tehničke dokumentacije za izgradnju novih sanitarnih kada na lokalitetu Možura, i to izradu Elaborata sa katastarsko - topografskom podlogom buduće lokacije novih sanitarnih kada uključujući širu zonu mikrolokacije prema budućem položaju potpornog zida prema postojećem usjeku i potoku gdje se može očekivati izgradnja

⁸¹ Ugovor zaključen sa "MEDIX" DOO – Podgorica, od 14.06.2022. godine, na iznos od 4.950 € (bez PDV-a);

⁸² Ugovor broj: 297/22, od 28.02.2022. godine sa "Tekon-Tehnokonsalting" DOO, Beograd, na iznos od 2.180 € (bez PDV-a);

⁸³ Račun broj: 0930/01/002, od 30.06.2022. godine na iznos od 16.990 € izdatog od strane "Tekon-Tehnokonsalting" DOO, Beograd;

⁸⁴ Ponudi broj: 16660, od 29.12.2021. godine;

⁸⁵ Račun broj: 001-36, od 21.09.2022. godine sa "Medix" DOO – Podgorica u iznosu od 1.000 € (Bez PDV-a);

⁸⁶ Ponuda broj: 34/2019, od 12.11.2019. godine;

potporne građevine i Izrada konceptualnog rješanja dispozicije, osnova, presjeka i položaja novih sanitarnih kada, kao i preliminarnih dimenzija potporne građevine, od "Pro-ing Trade" DOO za projektovanje i inženjering Budva, a na osnovu ponude zaključen je Ugovor sa ponuđačem⁸⁷ za izradu dijela tehničke dokumentacije za izgradnju novih sanitarnih kada na lokalitetu Možura i to Elaborata sa katastarsko - topografskom podlogom i konceptualnog rješenja, dispozicije, osnova, presjeka i položaja novih sanitarnih kada;

Ponuda⁸⁸ za izradu dijela tehničke dokumentacije za izgradnju novih sanitarnih kada na lokalitetu Možura, i to izradu Elaborata geomehaničkih ispitivanja u zoni obuhvaćenoj položajem novih kada i pripadajuće potporne građevine sa preporukama za fundiranje, od "Pro-ing Trade" DOO za projektovanje i inženjering Budva, a na osnovu ponude zaključen je Ugovor sa ponuđačem⁸⁹ za izradu dijela tehničke dokumentacije za izgradnju novih sanitarnih kada na lokalitetu Možura i to Elaborata geomehaničkih ispitivanja u zoni obuhvaćenoj položajem novih kada i pripadajuće potporne građevine sa preporukama za fundiranje.

Odložena poreska sredstva

Društvo je u poslovnim knjigama, evidentiralo odložena poreska sredstva na kraju 2022. godine u iznosu od 56.686 €.

Privremena razlika u smislu Međunarodnog računovodstvenog standard 12 je razlika između neotpisanih iznosa sredstava za računovodstvene i poreske svrhe koji treba da se amortizuju u narednim periodima. Odložena poreska obaveza priznaje se na teret rashoda perioda, a odloženo poresko sredstvo priznaje se u korist prihoda perioda u bilansu uspjeha.

U momentu nabavke sredstva njena knjigovodstvena vrijednost i poreska osnovica su obično jednake. Ali, kako se za obračun računovodstvene i poreske amortizacije primjenjuju različite stope i metode, dolazi do razlike knjigovodstvene vrijednosti sredstva i njene poreske osnovice. Isti iznos nabavne vrijednosti biće amortizovan i za računovodstvene (shodno računovodstvenim politikama) i za poreske svrhe⁹⁰, ali u godišnjim iznosima koji su različiti od iznosa poreske amortizacije.

Ukupan iznos poreski priznate amortizacije i iznos računovodstvene amortizacije mogu da se razlikuju u slučaju kada se vrši procjena fer vrijednosti, pri čemu vrijednost sredstava za poreske svrhe ostaje nepromijenjena.

Knjigovodstvena vrijednost sredstva je njegova sadašnja vrijednost iskazana u poslovnim knjigama na dan bilansa stanja, nakon obračunate amortizacije za period za koji se sastavljaju finansijski izvještaji. Poreska osnovica sredstva je vrijednost koju to sredstvo ima na dan bilansa stanja u poreskom smislu. To je neotpisana vrijednost na kraju godine odnosno preostali iznos koji će biti priznat u poreskoj prijavi narednih perioda kao rashod amortizacije.

Sadašnja vrijednost prve grupe sredstava u OA obrascu prema evidenciji Društva, na 31.12.2022. godine iznosi 5.726.633,68 €, kao što je prikazano u narednoj tabeli:

Obračun amortizacije osnovnih sredstava "Možura" DOO Bar, broj iskaza:80068/2022

Broj grupe	Početni saldo	Kupovina sredstava koja se stavlja u upotrebu	Prodaja sredstava tokom godine	Neotpisana vrijednost	Stopa	Amortizacija	Neotpisana vrijednost na kraju godine
I	5,699,683.32	0.00	0.00	5,699,683.32	5%	284,984.17	5,414,699.15
II	23,800.57	261.15	0.00	24,061.72	15%	3,609.26	20,452.46
III	5,888.00	0.00	0.00	5,888.00	20%	1,177.60	4,710.40
IV	1,491.35	1,627.02	0.00	3,118.37	25%	779.59	2,338.78
V	393,936.51	12,396.18	0.00	406,332.69	30%	121,899.81	284,432.88
UKUPNO	6,124,799.75	14,284.35	0.00	6,139,084.10	0.00	412,450.42	5,726,633.68

⁸⁷ Broj: 934/19, od 20.11.2019. godine u iznosu od 12.272,73 € (bez PDV-a);

⁸⁸ Ponuda broj: 35/2019, od 12.11.2019. godine Vrijednost usluge ugovorena je u iznosu od 8.140,50 € (bez PDV-a);

⁸⁹ Ugovor broj: 934/19-1, od 20.11.2019. godine;

⁹⁰ U Članu 5 stav 2 Zakona o porezu na dobit pravnih lica je propisano: Iznos godišnjeg umanjenja vrijednosti osnovnih sredstava po osnovu amortizacije iz stava 1 ovog člana, jednak je jednoj dvadesetini (1/20, odnosno 5%) nabavne cijene osnovnog sredstva uvećane za vrijednost ulaganja koja prelaze 5% nabavne cijene;

Društvo je revizoru stavilo na uvid i pomoćnu evidenciju, kojom vrši umanjeње neotpisane vrijednosti na kraju godine za grupu I, za koju se obračunava amortizacija po proporcionalnoj stopi.

Utvrđena nepravilnost: Društvo je u Iskazu o finansijskoj poziciji na 31.12.2022. godine obračunalo odloženo poresko sredstvo u iznosu od 56.686,19 €, kako je u Bilansu stanja na 31.12.2021. godine obračunato odloženo poresko sredstvo u iznosu od 8.744,53 €, Društvo je na računu 722 – Odloženi poreski rashodi ili prihodi doknjižilo iznos od 47.942 € i pomenutim iznosom uvećalo dobit Društva.

Međutim, Društvo je i u OA obrascu i u pomoćnoj evidenciji prvu grupu – građevinske objekte na poziciji „Početni saldo“ evidentiralo po tržišnoj (procijenjenoj) vrijednosti za grupu građevinskih objekata koji su donacija, a, trebalo je shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica⁹¹ da je evidentira po nabavnoj vrijednosti građevinskih objekata koji su donirani, i godišnje, počev od 2012. godine Društvo je trebalo da izvrši umanjeње iznosa nabavne vrijednosti za iznos amortizacije zaključno sa 31.12.2022. godine, te da tako dobijen podatak za neotpisanu vrijednost na kraju godine iz (kolone 8) OA obrasca koristi za obračun odloženog poreskog sredstva/obaveze.

Način obračuna odloženog poreskog sredstva/obaveze koji je primijenjen od strane Društva ima uticaja na finansijski rezultat. Revizoru u postupku revizije nisu stavljeni na uvid podaci o nabavnoj vrijednosti građevinskih objekata koji su donacija, kao ni iznosi amortizacije za protekle godine koji se odnose na nabavnu vrijednost tih sredstava zaključno sa 31.12.2022. godine, pa se nije mogao izvršiti obračun odloženih poreskih sredstava/obveza.

Preporuka: Društvo treba da izvrši korekciju greške u obračunu odloženog poreskog sredstva/obaveze, shodno odredbama Međunarodnog računovodstvenog standarda 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

Obrtna sredstva

Obrtna sredstva u Iskazu o finansijskoj poziciji na 31.12.2022. godine Društva su prikazana u iznosu od 4.711.204 €, kako je i prikazano u narednoj tabeli:

	D. OBRтна SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025	4.771.204	4.274.385
	I. ZALIHE (027 do 030)	026	4.000	7.720
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031	2.482.165	2.358.625
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039	0	0
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA U BLAGAJNI	043	2.285.039	1.908.040
04	V. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044		

Zalihe

Na računu 150 – Dati avansi za zalihe i usluge, shodno članu 13 stav 2 Pravilnika o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, iskazuju se avansi dati za nabavku materijala, robe i usluga, zaduženjem ovog računa u korist računa sa kojeg je izvršeno plaćanje avansa. Radi se o potraživanju po osnovu unaprijed izvršenog plaćanja za nabavku zaliha: materijala, rezervnih djelova, ambalaže, auto guma, sitnog inventara i dr. i usluga.

Društvo je na kraju godine u svojim poslovnim knjigama iskazalo zalihe u iznosu od 4.000 € (odnose se na uplaćeni avans dobavljaču „Norma“ DOO Budva, po Predračunu⁹² (za PEHD cijevi; Elektrofuzione spojnice; Korugovane cijevi PEHD; KHP PE kugle i Gumene dihtunge).

Društvo svojim Računovodstvenim politikama nije obuhvatilo zalihe.

KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA

Potraživanja od kupaca

⁹¹ "Službeni list Republike Crne Gore", broj: 65/2001, 12/2002, 80/2004 i "Službeni list Crne Gore", broj: 40/2008, 86/2009, 40/2011 - drugi zakon, 14/2012, 61/2013 55/2016, 146/2021, 152/2022 i 28/2023;

⁹² Predračunu broj: 21-014-000795/28.12.2021 – Avans 4840/28.12.2021. godine;

Ukupna potraživanja Društva na dan 31.12.2022. godine iznose 2.477.821,84 € i odnose se na:

- potraživanja od kupaca u iznosu od 1.516.845,66 €;
- potraživanja od osnivača (Opština Bar i Opština Ulcinj) u iznosu od 954.783,75 €;
- druga potraživanja, odnosno potraživanja od zaposlenih u iznosu od 6.192,43 €.

Ukupna potraživanja Društva, stanje na početku godine, promet, kao i stanje na kraju 2022. godine prikazani su u tabeli koja slijedi:

R. Br.	Kupac	Ugovor o pružanju usluga odlaganja komunalnog otpada na Regionalnoj sanitarnoj deponiji „Možura“	Stanje na dan 31.12.2021. godine	Duguje	Potražuje	Stanje na dan 31.12.2022. godine
1	Komunalne djelatnosti DOO Bar	broj 12/13 od 15.01.2013. godine	832,283.20	260,209.65	159,315.27	933,177.58
2	Komunalne djelatnosti DOO Ulcinj	broj 248/16 od 11.04.2016. godine	396,704.14	148,851.23	21,100.00	524,455.37
3	Komunalno DOO Budva	broj 459/15 od 30.07.2015. godine	79,419.09	508,341.59	556,985.35	30,775.33
4	Komunalno Kotor DOO Kotor	broj 491/15 od 12.08.2015. godine	22,190.50	324,589.62	324,337.53	22,442.59
5	Komunalno DOO Tivat	broj 480/15 od 07.08.2015. godine	7,084.76	134,930.87	140,137.91	1,877.72
6	Hemosan DOO Bar	broj 244/15 od 08.05.2015. godine	17,788.14	84,369.49	98,040.56	4,117.07
7	Opština Bar	Ugovor o cesiji broj 513/13 od 31.12.2013. godine; Ugovor o zajmu broj 54/14 od 06.02.2014. godine	369,476.98			369,476.98
8	Opština Ulcinj	Ugovori o cesiji broj: 413/16 od 08.06.2016. godine; 117/17 od 01.03.2017. godine; 924/21 od 15.09.2021. godine	585,306.77			585,306.77
9	Treća lica		310.96	2,799.60	3,110.56	0.00
10	Druga potraživanja - potraživanja od zaposlenih		1,489.41	11,524.13	6,821.11	6,192.43
Ukupno:			2,312,053.95	1,475,616.18	1,309,848.29	2,477,821.84

Prikazani dug je nastao po osnovu deponovanja komunalnog otpada. Društvo je sa navedenim kupcima zaključilo Ugovore o pružanju usluga odlaganja komunalnog otpada kojima su regulisana međusobna prava i obaveze u vezi korišćenja Regionalne sanitarne deponije „Možura“. Najveći iznos duga prema Društvu odnosi se na DOO „Komunalne djelatnosti“ Bar koje duguje 933.177,58 € i DOO „Komunalne djelatnosti“ Ulcinj sa dugom od 524.455,37 €.

DOO „Komunalne djelatnosti“ Bar: Ukupan dug DOO „Komunalne djelatnosti“ Bar na dan 31.12.2022. godine iznosi 933.177,58 €. Društvo je sa DOO „Komunalne djelatnosti“ Bar zaključilo Ugovor o pružanju usluga odlaganja komunalnog otpada⁹³. U cilju regulisanja neizmirenih obaveza zaključeni su Ugovori o cesiji⁹⁴, Ugovor o plaćanju dugovanja nastalog po osnovu deponovanja otpada⁹⁵ i Protokoli o regulisanju i dinamici izmirenja obaveza⁹⁶.

Shodno posljednjem zaključenom Protokolu o regulisanju i dinamici izmirenja obaveza iz 2020. godine, DOO „Komunalne djelatnosti“ Bar se obavezalo da ukupni dug koji na dan 31.12.2019. godine iznosi 582.348,12 €, izmiri u 60 mjesečnih rata u mjesečnom iznosu od 9.705,80 € počev od 01.06.2020. godine.

Tokom 2022. godine Društvu je plaćen iznos od 166.101,44 €, od čega se iznos od 97.058,00 € odnosi na plaćanja po navedenom Protokolu (10 rata). Preostali iznos od 69.043,44 € odnosi se na plaćanja mjesečnih računa za deponovanje komunalnog otpada.

DOO „Komunalne djelatnosti“ Ulcinj: Ukupan dug DOO „Komunalne djelatnosti“ Ulcinj, na dan 31.12.2022. godine iznosi 524.455,37 €. Društvo je sa DOO „Komunalne djelatnosti“ Ulcinj zaključilo

⁹³ Ugovor broj: 12/13, od 15.01.2013. godine;

⁹⁴ Ugovor o cesiji broj: 513/12, od 31.12.2013. godine kojim je dospjela potraživanja od DOO „Komunalne djelatnosti“ Bar u iznosu od 269.477,98 €, preuzela Opština Bar;

⁹⁵ Ugovor o plaćanju dugovanja nastalog po osnovu deponovanja otpada kojim je određen način plaćanja duga po osnovu deponovanja komunalnog otpada za period 01.01.2015-31.12.2016. godine (48 rata u mjesečnom iznosu od 11.162,71 € počev od 01.01.2018. godine);

⁹⁶ Protokol o regulisanju i dinamici izmirenja obaveza, broj: 3119, od 07.07.2017. godine; Protokol o regulisanju i dinamici izmirenja obaveza, broj: 53/20, od 27.01.2020. godine;

Ugovor o pružanju usluga odlaganja komunalnog otpada⁹⁷, a u cilju regulisanja neizmirenih obaveza zaključeni su Ugovori o cesiji⁹⁸ i Protokoli o regulisanju i dinamici izmirenja obaveza⁹⁹.

Shodno posljednjem potpisanom Protokolu o regulisanju i dinamici izmirenja obaveza iz 2021. godine, utvrđeni dug na dan 23.06.2021. godine iznosi 502.776,71 €. Protokolom je određeno da dug DOO „Komunalne djelatnosti“ Ulcinj za period 01.01.2020 - 01.06.2021. godine u iznosu od 136.455,78 € preuzme Opština Ulcinj i plaća ga u 48 jednakih mjesečnih rata. Preostali iznos duga (363.320,93 €), treba da izmiruje u 60 jednakih mjesečnih rata, a ispostavljene mjesečne fakture za usluge deponovanja otpada do 15. u mjesecu, prema Ugovoru.

Tokom 2022. godine Društvu je plaćen iznos od 21.100,00 € i odnosi se na plaćanja mjesečnih računa za deponovanje komunalnog otpada, dok po osnovu izmirenja duga uplata nije bilo.

Potraživanja od ostalih kupaca u ukupnom iznosu od 59.212,71 € odnosi se na dugovanja koja prema Društvu imaju: „Komunalno“ DOO Budva (30.775,33 €); „Komunalno Kotor“ DOO Kotor (22.442,59 €); „Komunalno“ DOO Tivat (1.877,72 €); „Hemosan“ DOO (4.117,07 €) za deponovanje komunalnog otpada shodno zaključenim Ugovorima.

Osnivači Društva, opštine Bar i Ulcinj ukupno duguju 957.783,75 €, odnosno, Opština Bar 369.476,98 €, a Opština Ulcinj 585.306,77 €.

Opština Bar: Ukupan dug Opštine Bar, na dan 31.12.2022. godine iznosi 369.476,98 € i to:

- Iznos od 269.476,98 € shodno Ugovoru o cesiji¹⁰⁰, kojim je Opština preuzela dugovanja DOO „Komunalne djelatnosti“ Bar za 2012. i 2013. godinu;
- Iznos od 100.000,00 € shodno Ugovoru o zajmu¹⁰¹.

Pozajmljena sredstva, Opština je Društvu trebala da vrati sukcesivno ili odjednom u roku od 90 dana od dana uplate sredstava.

Sa Opštinom Bar je 28.12.2016. godine, zaključen Sporazum o izmirenju obaveza¹⁰² kojim se ukupan dug u iznosu od 369.477,98 € vodi kao finansijska sredstva koja će se upotrijebiti za buduće investicione aktivnosti shodno investicionom programu Društva. Takođe, ovim Protokolom se prekida zastarjelost potraživanja.

Opština Ulcinj: Ukupan dug opštine Ulcinj na dan 31.12.2022. godine iznosi 585.306,77 € i odnosi se na preuzeta dugovanja DOO „Komunalne djelatnosti“ Ulcinj za period 2012. - 2017. godine i 2020. - 2021. godine shodno zaključenim Ugovorima o cesiji i to:

- Iznos od 220.069,28 € shodno Ugovoru o cesiji kojim je opština Ulcinj preuzela dugovanja za 2012, 2013. i 2014. godinu;
- Iznos od 225.782,11 € shodno Ugovoru o cesiji - dugovanja za 2015. i 2016. godinu i
- Iznos od 139.455,78 € shodno Ugovoru o cesiji - dugovanja koja se odnose na 2020. i 2021. godinu.

S obzirom na to da iznos nenaplaćenih potraživanja (2.477.821,84 €) značajno premašuje iznos ostvarenih poslovnih prihoda u 2022. godini (1.599.046,61 €), Društvo treba posebnu pažnju da posveti naplati istih. U postupku revizije utvrđeno je da Društvo nije donijelo posebnu proceduru kojom su propisani rokovi i odgovornosti u procesu naplate potraživanja.

Preporuka: Društvo treba da donese posebnu proceduru kojom su propisani rokovi i odgovornosti u procesu naplate potraživanja i da izradi Strategiju naplate potraživanja i na osnovu iste sačini Akcioni plan naplate potraživanja sa mjerama, nosiocima aktivnosti i rokovima i mjesečnim izvještavanjem Odbora direktora o ostvarenim rezultatima.

⁹⁷ Ugovor broj 248/16, od 11.04.2016. godine;

⁹⁸ Ugovor o cesiji broj: 413/16, od 08.06.2016. godine kojim je dospjela potraživanja od DOO „Komunalne djelatnosti“ Ulcinj u iznosu od 220.069,28 €, preuzela Opština Ulcinj; Ugovor o cesiji broj: 117/17, od 01.03.2017. godine kojim je dospjela potraživanja od DOO „Komunalne djelatnosti“ Ulcinj u iznosu od 220.069,28 €, preuzela Opština Ulcinj; Ugovor o cesiji broj: 924/21, od 15.09.2021. godine kojim je dospjela potraživanja od DOO „Komunalne djelatnosti“ Ulcinj u iznosu od 139.455,78 €, preuzela Opština Ulcinj

⁹⁹ Protokol o regulisanju i dinamici izmirenja obaveza, broj: 118/17, od 01.03.2017. godine; Protokol o regulisanju i dinamici obaveza, broj: 1073/19, od 23.12.2019. godine; Protokol o regulisanju i dinamici izmirenja obaveza, broj: 673/12, od 30.06.2021. godine;

¹⁰⁰ Broj: 513/13, od 31.12.2013. godine;

¹⁰¹ Broj: 54/14, od 06.02.2014. godine;

¹⁰² Broj: 852/16;

Komisija za popis je utvrdila iznos potraživanja na dan 31.12.2022. godine u iznosu od 2.471.629,41 €.

U Glavnoj knjizi i u Bilansu stanja potraživanja su prikazana u iznosu od 2.477.821,84 €, a u Bilansu stanja u iznosu od 2.477.822,00 €. Razlika u iznosu od 6.192,43 € odnosi se na potraživanja evidentirana na grupi računa 22 – druga potraživanja odnosno potraživanja od zaposlenih koje popisna komisija nije uvrstila u ukupna potraživanja Društva.

Društvo je u 2022. godini nije vršilo otpis potraživanja.

Na računima grupe 22 – druga potraživanja iskazuju se potraživanja za kamatu i dividendu, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od državnih organa i organizacija i potraživanja po osnovu preplaćenih poreza i doprinosa. Potraživanja evidentirana na računima grupe 22 odnose se na:

- račun 221 – potraživanja od zaposlenih 6.182,43 €
- račun 224 – potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa – 10,29 €

Na računu 221 – potraživanja od zaposlenih: iskazuju se potraživanja od zaposlenih po osnovu akontacija za službena putovanja, po osnovu naknade šteta koje su zaposleni prčinili pravnom licu, po osnovu manjkova koji se nadoknađuju od zaposlenih i sl.

Potraživanja od zaposlenih na dan 31.12.2022. godine iznosila su 6.182,43 €, a odnose se na:

- potraživanja po osnovu Ugovora o stambenom kreditu¹⁰³ (za poboljšanje uslova stanovanja) na osnovu kojeg je zaposlenom isplaćen iznos od 6.000,00 €. Korisnik kredita je dužan vratiti navedeni iznos u 60 jednakih mjesečnih rata u iznosu od 101,22 €. Kamatna stopa je određena u iznosu od 0,04% mjesečno. Tokom 2022. godine Društvu je po ovom osnovu vraćeno 910,98 € (9 rata). Preostali dio duga iznosi 5.162,22 €
- potraživanja od zaposlenih za datu pozajmicu u iznosu od 1.000,00 €. Tokom 2023. godine, navedeni iznos je vraćen Društvu.

Na računu 224 – potraživanja po osnovu pretplaćenih ostalih poreza i doprinosa evidentiran je iznos više plaćenih poreza na zarade prilikom prelaska na novi metod obračuna zarada za januar 2022. godine. Na dan 31.12.2022. godine, potraživanje iznosi 10,29 €.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Stanje na računima i u blagajni na dan 31.12.2022. godine iznosilo je 2.285.038,68 € i sastoji od:

- novčanih sredstava na poslovnim (tekućim) računima Društva u iznosu od 2.284.825,59 € i
- novčanih sredstava u blagajni u iznosu od 213,09 €.

Za evidenciju gotovinskih transakcija u ukupnom iznosu od 515.142,13 €, Društvo je koristilo prelazni račun 2419 (prenos sredstava između banaka preko kojih Društvo obavlja poslovanje).

Poslovne transakcije Društvo obavlja preko četiri banke u Crnoj Gori (CKB, Erste banka, Prva banka i NLB Montenegro banka kod koje ima otvoren i devizni račun).

Pregled ostvarenog prometa sa stanjem novčanih sredstava na dan 01.01. i 31.12.2022. godine prikazan je u tabeli koja slijedi:

R.br.	Banka	Konto	Žiro-račun	Stanje na 01.01.2022.	Promet		Stanje na 31.12.2022.	KDP
					Duguje	Potražuje		
1	CKB	2410	510-152864-64	0,00	167.389,16	2.505,12	164.884,04	Direktor
2	Erste banka	2410	540-10976-03	399.851,14	40,03	44,18	399.846,99	Direktor
3	NLB	2410	530-20890-05	1.200.061,13	701.585,14	489.771,70	1.411.874,57	Direktor
	NLB - devizni račun		ME255-35005-03000-00956-14	48,15	0,00	0,00	79,99	Direktor
4	Prva banka	2410	535-15752-62	142.327,00	959.598,54	959.466,10	142.459,44	Direktor
5	Atlas banka AD u stečaju*			165.740,69	0,00	0,00	165.740,69	
	Prelazni račun	2419			515.142,13	515.142,13		
Ukupno:				1.908.028,11	2.343.755,00	1.966.929,23	2.284.885,72	

*Napomena: Rješenjem „Atlas banke“ AD u stečaju broj: 01-3-3603 od 27.05.2019. godine (broj Društva: 361/19 od 30.05.2019. godine) priznaje se potraživanje iz osnova depozita Društva u iznosu od 165.740,69 €.

¹⁰³ Broj: 591/22, od 26.04.2022. godine;

Na osnovu dostavljenih kartona deponovanih potpisa, utvrđeno je da je Izvršni direktor lice koje je ovlašćeno za raspolaganje novčanim sredstvima kod navedenih banaka.

U Izvještaju o popisu blagajne i potraživanja evidentirano je da je Društvo na dan 31.12.2022. godine raspolagalo sa novčanim sredstvima na žiro - računima u iznosu od 2.284.825,61 €, što odgovara stanju koje je evidentirano u GK i na izvodima poslovnih banaka.

Blagajna

Na računu 243 - Blagajna iskazuju se uplate i isplate gotovog novca i drugih hartija od vrijednosti. U Društvu se, u okviru Sektora za ekonomsko-pravne poslove, vodi jedna blagajna.

Društvo je donijelo:

- Interno uputstvo o blagajničkom poslovanju i
- Odluku o visini blagajničkog maksimuma.

Navedenim internim aktima uređuje se način čuvanja, evidentiranja i raspolaganja gotovinom u blagajni, kao i način evidentiranja blagajničkog poslovanja Društva.

Za obavljanje blagajničkih poslova zadužene su Samostalna referentkinja računovođa – knjigovođa i Asistent u računovodstvu. Knjiženje gotovinskih isplata obavlja Samostalna referentkinja računovođa – knjigovođa.

U Društvu funkcioniše sistem elektronskog plaćanja koje vrši Samostalna referentkinja računovođa – knjigovođa. U slučaju da se vrši putem virmana, plaćanje odobrava direktora Društva.

Popis sredstava u blagajni izvršila je Komisija za popis nematerijalne i materijalne imovine, zaliha, potraživanja i obaveza i gotovine sa stanjem na 31.12.2022. godine koja je utvrdila da stanje u blagajni Društva na dan 31.12.2022. godine iznosi 213,09 €.

Uvidom u Dnevnik blagajne utvrđeno je da na dan 31.12.2022. godine stanje u blagajni iznosi 213,09 €.

Tokom 2022. godine, Društvo je koristilo profesionalni program za knjigovodstvo (TiramISu) u okviru kojeg se vodi i blagajničko poslovanje.

Prema podacima iz blagajničke evidencije stanje u blagajni na početku godine (01.01.2022. godine) iznosilo je 60,00 €. Tokom 2022. godine evidentiran je priliv u blagajnu u iznosu od 4.929,52 € i predstavlja iznos koji je podignut sa žiro - računa Opštine (4.800,00 €) i povrat isplaćenih akontacija (129,52 €). Gotovinske isplate su, iznosile 4.776,48 €, tako da je saldo gotovine na dan 31.12.2022. godine iznosio 213,04 €.

Prema podacima iz glavne knjige trezora, promet blagajne tokom 2022. godine iznosio je 11.677,67 € na dugovnoj i 11.524,58 € na potražnoj strani.

U postupku revizije utvrđeno je da tokom 2022. godine Društvo nije vršilo usaglašavanje glavne knjige trezora i blagajne pa su evidentna neslaganja između podataka evidentiranih u Bazi podataka i podataka iz izvorne dokumentacije koja se odnose na promet tokom 2022. godine. Navedena neslaganja nastala su zbog nepouzdanosti softvera – programa za knjigovodstvo. Neslaganja su prikazana u tabeli koja slijedi:

Blagajna	Početno stanje (saldo na dan 31.12.2021.)	Promet		Saldo na dan 31.12.2022.
		Duguje	Potražuje	
Glavna knjiga	60,00	11.677,67	11.524,58	213,09
Izvorna dokumentacija	60,00	4.929,52	4.776,48	213,04
	Razlika:	6.748,15	6.748,10	0,05

Gotovina u blagajni na dan 31.12.2022. godine iskazana u Glavnoj knjizi Društva odgovara gotovini iskazanoj u zadnjem dnevniku blagajne u iznosu utvrđenom popisom gotovog novca u Blagajni.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da zbog nepouzdanosti softvera – programa za knjigovodstvo, izvrši unapređenje softvera koji će biti prilagođen djelatnosti Društva i koji će davati tačne i pouzdane izvještaje u segmentu blagajničkog poslovanja Društva.

U postupku revizije utvrđeno je:

- Tokom 2022. godine, podizanje gotovine vršeno je sa žiro - računa koji su otvoreni kod NLB Montenegrobanke AD i Prve banke AD. Na osnovu blagajničke dokumentacije utvrđeno je da

je podignuta gotovina u iznosu od 4.776,48 € korišćena za sljedeće namjene: 2.500,00 € na ime akontacije za službena putovanja; 135,31 € za gorivo; 410,54 € na ime reprezentacije; 188,55 € za poštanske usluge; 470,03 € za nabavku rezervnih djelova – opreme i sitno inventara; 1.072,05 € - ostalo (prolazak kroz tunel Sozina, naknada zaposlenim službenicama povodom 8. marta, parking...);

- Podizanje gotovine vrši se na osnovu validne računovodstvene dokumentacije (putni nalozi, računi);
- Društvo je gotovinske isplate evidentiralo u dnevniku blagajne na dnevnom nivou;
- U Društvu postoji podjela dužnosti između osobe koja vrši uplate i isplate i osobe koja vrši evidenciju i knjiženje;
- Društvo nema interne procedure kojima se uređuje postupak izdavanja i evidencije putnih naloga.

Preporuka: Društvo treba da usvoji procedure kojima se uređuje postupak izdavanja i evidencije putnih naloga.

- Prilikom obračuna dnevnic za službena putovanja Društvo poštuje Uredbu o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru;
- Iz blagajne Društva vrši se isplata akontacija za službena putovanja;
- Zaposleni, prilikom podnošenja putnog naloga sa obračunom putnih troškova i odgovarajućim dokazima o visini troškova, poštuju rokove određene članom 9 i članom 19 Uredbe o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru¹⁰⁴ - tri odnosno sedam dana, u zavisnosti od toga da li se radi o službenom putovanju u zemlji ili inostranstvu. Na dan 31.12.2022. godine Društvo nema potraživanja od zaposlenih po osnovu povraćaja neutrošene akontacije za službena putovanja;

Tokom revizije utvrđene su i određene nepravilnosti koje su u postupku revizije otklonjene, a odnose se na sljedeće:

- Putni nalozi nijesu potpisani od strane likvidatora, rukovodioca računovodstva i blagajnika;
- Dokumentacija koja se nalazi u prilogu putnih naloga na osnovu koje se vrši obračun istih, nije ovjerena od strane ovlašćene osobe;
- Nalozi na osnovu kojih se vrši isplata gotovine potpisani su samo od strane zaposlene koja obavlja blagajničke poslove;
- U pojedinim slučajevima nije vršena kontrola dnevnika blagajne (potpisan je samo od strane zaposlene koja obavlja blagajničke poslove).

Izvještaj o popisu

U skladu sa članom 21 Zakona o računovodstvu, i Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica, Društvo je bilo u obavezi da izvrši popis imovine, potraživanja i obaveza sa stanjem na 31.12.2022. godine. Način vršenja popisa nije definisan Računovodstvenim politikama.

Društvo je donijelo Pravilnik o organizaciji i sprovođenju redovnog godišnjeg popisa¹⁰⁵.

Društvo je donijelo i Uputstvo o popisu¹⁰⁶, kojim su data uputstva komisijama za popis, rokovi za obavljanje popisa, Odgovorna lica za obavljanje pripremnih radnji, Obavezu pripremanja popisnih listi i obavezu prisustva računopolagača u toku vršenja popisa.

Za vršenje popisa Društvo je donijelo Odluku o vršenju redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza „Možura“ DOO sa stanjem na dan 31.12.2022. godine¹⁰⁷. Odlukom su i imenovane i komisije za popis i to:

¹⁰⁴ "Službeni list Crne Gore", broj: 40/2016, 28/2018 i 108/2020;

¹⁰⁵ Pravilnik broj: 775/17, od 01.12.2017. godine;

¹⁰⁶ Uputstvo broj: 1818/22, od 13.12.2022. godine;

¹⁰⁷ Odluka broj: 1811/22, od 12.12.2022. godine;

- Komisija za popis imovine, osnovnih sredstava i zaliha;
- Komisija za popis potraživanja i finansijskih plasmana i
- Komisija za popis rashoda osnovnih sredstava.

Društvo je sačinilo Izvještaj komisije za popis osnovnih sredstava¹⁰⁸ i donijelo Odluku kojom se usvaja Izvještaj komisije za popis osnovnih sredstava za 2022. godinu¹⁰⁹.

Društvo je sačinilo Izvještaj o popisu blagajne i potraživanja¹¹⁰ i Odluku¹¹¹ kojom se usvaja Izvještaj komisije za popis blagajne i potraživanja.

Društvo je donijelo Odluku¹¹² kojom se usvaja Izvještaj komisije za rashod.

Utvrđene nepravilnosti: Shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini Društvo je bilo dužno da do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu, podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima dostavi organu uprave nadležnom za poslove imovine u elektronskoj formi, radi vođenja Registra nepokretnosti, odnosno računovodstvene evidencije pokretnih stvari. Društvo nije podatke iz popisa imovine dostavilo Upravi za državnu imovinu i katastar, odnosno nadležnom organu opštine na propisanim obrascima (pokretnih stvari na obrascima „PS-1“ i „PS-2“ i nepokretnih stvari na obrascima „NS-1“ i „NS-2“);

Preporuka: Društvo treba da podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini dostavlja nadležnim organima za poslove imovine, na propisanim obrascima u elektronskoj formi, radi vođenja Registra nepokretnosti do kraja februara tekuće godine, za prethodnu godinu.

Zemljište na kome Društvo obavlja djelatnost vlasništvo je Države i njim raspolaže Vlada Crne Gore. U poslovnim knjigama nije evidentirano, jer nije definisan pravni status.

Utvrđene nepravilnosti: Shodno članu 44 Zakona o državnoj imovini evidenciju nepokretnih i pokretnih stvari, na kojima svojinska prava i ovlašćenja vrši Crna Gora, a koje služe za obavljanje funkcije, vode organi koji te stvari koriste. Organi i službe dužni su da vrše popis imovine koju koriste. Revizijom je utvrđeno da Društvo ne vodi evidenciju zemljišta koje koristi, kao ni da ga obuhvata popisom.

Preporuka: Društvo treba da vodi evidenciju zemljišta koje koristi, a na kojem svojinska prava i ovlašćenja vrši Crna Gora, i čiju vrijednost treba procijeniti od strane nadležnog državnog organa.

Utvrđena nepravilnost: Društvo je u svojim poslovnim knjigama i popisnim listama na 31.12.2022. godine evidentiralo građevinski objekat - „Punkt za pranje točkova sa nadstrešnicom“, po nabavnoj vrijednosti od 40.316,62 €. Društvo je u popisnim listama evidentiralo otpisanu vrijednost ovog sredstva u iznosu od 15.457,39 € i sadašnju vrijednost u iznosu od 24.859,23 €. Međutim, Društvo nije upodobilo knjigovodstveno stanje sa stvarnim, već je u u poslovnim knjigama na 31.12.2022. godine evidentiralo otpisanu vrijednost ovog sredstva u iznosu od 15.121,15 €, i iznos sadašnje vrijednosti ovog sredstva od 25.195,47 €. Takođe, Društvo u popisnim listama na 31.12.2022. godine nije evidentiralo zalihe.

Preporuka: Preporučuje se Društvo da uskladi knjigovodstveno stanje objekata sa stvarnim stanjem i da popisom obuhvati cjelokupna sredstva.

2.2.2. Pasiva

¹⁰⁸ Izvještaj broj: 1930/22, od dana 31.12.2022. godine;

¹⁰⁹ Odluka broj: 484/23, od 27.03.2023. godine;

¹¹⁰ Izvještaj broj: 113/23, od 25.01.2023. godine;

¹¹¹ Odluku broj: 485/23, od 27.03.2023. godine;

¹¹² Odluku broj: 486/23, od 27.03.2023. godine;

Kapital Društva predstavlja imovinu (9.498.627 €) umanjenu za ukupne obaveze (44.749 €) i odložene prihode i primljene donacije (3.648.973 €). U odnosu na prethodnu godinu, kapital Društva je veći za za 507.113 € ili 9,57%. Na dan 31.12.2022. godine kapital Društva je iznosio 5.804.905 €, struktura je data u narednom prikazu:

	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101	5.804.905	5.297.792
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103	3	3
320	III. EMISIONA PREMIJA	104		
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105	0	0
	V. NERASPOREĐENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111	5.804.902	5.297.789

Osnovni kapital Društva

Na računu grupe 30 – Osnovni i ostali kapital, obuhvataju se različiti vidovi kapitala, u zavisnosti od pravne forme privrednih društava. Na osnovnom računu ove grupe, za „Možura“ DOO Bar, čiji su osnivači opštine Bar i Ulcinj, osnovni kapital iskazuju se na računu 303 – Državni kapital.

Osnovni kapital Društva, prema podacima iz Iskaza o finansijskoj poziciji i knjigovodstva Društva, nije evidentiran na računu 303 – Državni kapital, a uvidom u Dokument o registraciji utvrđeno je da je upisani kapital 0,00 €.

Ugovorom o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću za upravljanje sanitarnom deponijom „Možura“ Bar i Statutom Društva sa ograničenom odgovornošću „Možura“ Bar je predviđen osnivački kapitala od 3 €.

Prema članu 22 stav 2 Pravilnika o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, na računu 311 – Neuplaćeni upisani udjeli iskazuje se iznos upisanih a neuplaćenih udjela koji se utvrđuje na osnovu ugovora o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću.

Rezerve

Prema članu 23 Pravilnika o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, na računu grupe 32 – Rezerve, obuhvataju se emisiona premija i rezerve iz dobitka (zakonske, statutarne i druge rezerve).

Društvo u bilansu na 31.12.2022. godine, kao ni u svojim poslovnim knjigama za 2022. godinu nije iskazalo rezerve.

Neraspoređeni dobitak

U skladu sa članom 25 Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, na računima grupe 34 – Neraspoređeni dobitak, obuhvata se neraspoređeni dobitak ranijih godina (račun 340) i neraspoređeni dobitak tekuće godine (račun 341).

U Iskazu o finansijskoj poziciji na dan 31.12.2022. godinu Društvo je na računu Neraspoređeni dobitak ranijih godina iskazalo iznos od 5.300.013 €, što predstavlja iznos akumuliranog dobitka ranijih godina. Na računu 341 - Neraspoređeni dobitak tekuće godine Društvo je za 2022. godinu iskazalo dobitak u iznosu od 504.889 €.

Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze

Prema članu 27 stav 8 Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, na računu 404 – Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih iskazuju se dugoročna rezervisanja po osnovu beneficija, kao što su otpremnine prilikom odlaska u penziju, jubilarne nagrade i druge obaveze prema zaposlenima, koje se isplaćuju u skladu sa stečenim pravima u toku trajanja i nakon prestanka zaposlenja.

Utvrđene nepravilnosti: Društvo u svojim poslovnim knjigama, kao ni u bilansu stanja u toku 2022. godine nije vršilo rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih, Društvo nije izvršilo

rezervisanje za otpremnine koje se isplaćuju prilikom odlaska u penziju i za jubilarne nagrade. U pitanju su naknade koje se priznaju u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 19 - Primanja zaposlenih. Obaveze za otpremnine se ne iskazuju tek kada su dospjele za plaćanje, već Međunarodni računovodstveni standard 19 zahtijeva da se iskaže stečeno pravo na otpremnine. Društvo je tokom 2022. godine donijelo Odluku¹¹³ kojom je na ime jubilarnih nagrada za zaposlene¹¹⁴ sa 10 godina rada u Društvu opredijelilo iznos u visini od tri obračunske vrijednosti zarada na nivou Društva. Članom 33 Kolektivnog ugovora u okviru drugih primanja predviđene su jubilarne nagrade povodom radnog jubileja Društva i zaposlenog. Radnim jubilejom zaposlenog smatra se njegov rad kod istog poslodavca u trajanju od 10, 20, 30 i 40 godina. Kolektivnim ugovorom je propisana visina nagrade za 10 godina u visini tri obračunske vrijednosti kojeficijenta. Članom 35 Kolektivnog ugovora propisano je da poslodavac isplaćuje zaposlenom otpremninu prilikom odlaska u penziju u visini 10 minimalnih zarada na nivou države, odnosno kod poslodavca ako je to povoljnije za zaposlenog. Društvo u toku 2022. godine nije isplaćivalo otpremnine zaposlenima prilikom odlaska u penziju.

Preporuka: Društvo treba da shodno Međunarodnom računovodstvenom standardu 19 - Primanja zaposlenih i rezervisanja za otpremnine po osnovu odlaska u penziju vrši obračun i rezervisanje sredstava za te namjene.

Dugoročni odloženi prihodi i primljene donacije

Na dan 31.12.2021. godine, vrijednost građevinskih objekata iznosila je 3.804.989,14 €, otpisana vrijednost 215.721,96 €, a sadašnja vrijednost 3.589.267,18 €.

Na računu 495 – Odloženi prihodi i primljene donacije iskazuju se primljene donacije i državna davanja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 20 i ostalim relevantnim Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Na ovom računu se obuhvataju primljena državna davanja u slučaju kada se od države dobiju uz uslov koji tek treba da se ispuni. Državna davanja se ne priznaju odmah kao prihod, već postepeno u mjeri u kojoj Društvo ispunjava postavljene uslove.

Dugoročno odloženi prihodi i primljene donacije iskazani su u Bilansu stanja Društva na 31.12.2022. godine u iznosu od 3.648.973 €. Društvo je u svojim poslovnim knjigama raščlanilo odložene prihode na:

- 4950 - Odloženi prihodi - donacija opreme u iznosu od238.684 € i
- 4951 - Odloženi prihodi - donacija objekata u iznosu od 3.410.289 € (sadašnja vrijednost objekata iz donacije nakon procjene, umanjena za iznos obračunate amortizacije, za period nakon procjene).

U 2022. godini izvršen je prenos s odloženih prihoda u korist prihoda za obračunatu amortizaciju opreme i objekata u ukupnom iznosu od 230.797 €, od čega se na opremu odnosi 25.646 €, a na objekte 204.801 €.

Objekti¹¹⁵ Deponije su procijenjeni u toku 2020. godine, a potom su vrijednosti unesene u poslovne knjige Društva, na osnovu procjene proknjižene su pojedinačne tržišne vrijednosti, kao i ispravka vrijednosti za period korišćenja od 8 godina.

OPIS	NABAVNA VRIJEDNOST	REZIDUALNA VRIJEDNOST	PROCIJENJENI VIJEK TRAJANJA	UKUPNA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI NA 31.12.2020.	SADAŠNJA VRIJEDNOST
Ukupno 16 pozicija	5.457.000,00	545.700,00	24	1.637.100,00	3.819.900,00

¹¹³ Odluka broj: 1111/22, od 29.07.2022. godine;

¹¹⁴ S.A.; L.N.; S.D.; R.K.; R.S.; J.R.; E.B.; E.S.; N.M.; R.G.; A.A.; S.N.;

¹¹⁵ 1. Upravna zgrada površine 100 m²; 2. Montažni objekata-prijemni punkt za ČKO površine 6 m²; 3. Trafostanica TS 10/0,4 KV 1x630/160KVA i elektro napajanje; 4. Tijelo deponije sa geobarijerom-4 sanitarne kade; 5. Sistem za procjedne i ocjedne vode sa 4 AB bazena; 6. Laguna-akumulacioni rezervoar V=700 M³ i obodni i odvodni kanali; 7. Drenaža sa sistemom za tretman; 8. Saobraćajnica širine 7 m unutar deponije; 9. Prilazna saobraćajnica za ČKO; 10. Kolska vaga; 11. Ograda visine 2 m oko cijele dponije i kapija; 12. Praonica za tačkove vozila i prostor za radionicu; 13. Buster stanica za snadbijevanje vodom iz rezervoara; 14. Rezervoar V=50 M³ za tehničku vodu; 15. Montažni objekat za smještaj pumpi za recirkulaciju P=6 M² i 16. Unutrašnji razvod elektroinstalacije jake i slabe struje;

Utvrđena nepravilnost: Društvo u svojim Računovodstvenim politikama nije utvrdilo metod prezentacije državnih davanja.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da izabrani metod prezentacije državnih davanja utvrdi u svojim računovodstvenim politikama.

Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze

Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze su iskazane u ukupnom iznosu od 44.749 €, prema sljedećoj strukturi:

	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127	44.749	38.228
467	I. KRATKOROČNA REZERVISANJA	128		
	II. KRATKOROČNE OBAVEZE (130 do 137)	129	44.749	38.228
433, 434, 440-449	4. Obaveze prema dobavljačima	133	1.433	1.146
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141	43.316	37.082

Kratkoročne obaveze

Obaveze prema dobavljačima su iskazane u iznosu od 1.433 €, Izvršen je uvid u Specifikaciju dobavljača koju Društvo posjeduje, u okviru koje je iskazan promet u toku prethodne godine, kao i krajnji saldo.

Dobavljači Društva prikazani su u narednoj tabeli:

RB	DOBAVLJAČ	IZNOS
1	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	1.057,02
2	MTEL DOO Podgorica	312,69
3	T-COM AD Podgorica	63,04
		1.432,75

Društvo ne posjeduje Internu procedure o načinu evidentiranja plaćanja ulaznih faktura.

Društvo je izvršilo popis obaveza i imovine o čemu je dostavljen Izvještaju o popisu na dan 31.12.2022. godine. Prema Izvještaju o popisu, stanje obaveza prema dobavljačima iznosi 1.432,75 €.

Utvrđene nepravilnosti: Društvo nije usaglašavalo stanje sa dobavljačima putem IOS-a na dan 31.12.2022. godine. Shodno Pravilniku o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica, pravno lice je dužno da poslovne knjige usaglasa sa izvršenim popisom imovine i obaveza i zaključi na dan 31. decembra poslovne godine, i da izvrši godišnji popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31. decembar godine za koju vrši popis. U skladu sa naznačenim pravilnikom, popisu prethodi usaglašavanje potraživanja i obaveza između dužnika i povjerilaca.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da putem Izvoda otvorenih stavki usaglašava stanje sa dobavljačima putem izvoda otvorenih stavki sa stanjem na kraju godine.

Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze

Društvo je u Iskazu o finansijskoj poziciji na 31.12.2022. godine na računu 481 - Obaveze za porez iz rezultata iskazalo obračunati porez na dobitak u iznosu od 43.316 €.

	OPIS	IZNOS
1.	Dobit poslovne godine	500.263,00
2.	Troškovi amortizacije iskazani u Bilansu uspjeha	298.156,00
3.	Troškovi amortizacije koji se priznaju u poreske svrhe	412.450,00
4.	Oporeziva dobit (1+2-3)	385.969,00
5.	Poreska osnovica	385.969,00
6.	Iznos poreza (7+8)	43.316,28
7.		9%
		9.000,00
8.		12%
		34.316,28

Društvo je u Iskazu o ukupnom rezultatu za period od 01.01.2022. godine do 31.12.2022. godine obračunalo Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja u iznosu od 500.263 € (poslovni

rezultat uvećan za finansijski rezultat) i primjenom propisanih stopa obračunat je porez na dobit u iznosu od 43.316,28 €.

2.3. Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha)

Društvo je tokom 2022. godine ostvarilo ukupne prihode u iznosu od 1.599.047 €, i ukupne rashode od 1.098.794,20 €. Bilans uspjeha Društva za 2022. godinu prikazan je u sljedećoj tabeli:

Konačan izvještaj revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu

Grupa	Pozicija	R.B.	2022	2021
60 i 61	1. Prihod od prodaje - neto prihod	201	1.368.515	1.335.585
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202		
62	3. Prihod od aktiviranja učinaka i roba	203		
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204	230.469	233.455
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205	230.447	230.797
67,691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206	22	2.658
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijedonosnog usklađivanja imovine	207		
	5. Troškovi poslovanja (209+210)	208	603.098	511.782
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	209	197.263	151.448
53, 54 i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210	107.679	62.244
	Amortizacija	210 a	298.156	298.090
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211	492.412	482.619
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212	379.247	315.764
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213	113.165	166.855
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214	21.445	38.898
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215	61.443	79.402
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216	30.277	48.555
	7. Rashodi po osnovu vrijedonosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217	0	0
580, 581, 582 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijedonosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218		
584, 589 (dio)	b) Rashodi po osnovu vrijedonosnog usklađivanja obrtno imovine (osim finansijske)	219		
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220	3.274	2.220
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221	500.200	572.419
	9. Prihod po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222	0	0
660 (dio)	a) Prihod po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223		
661 (dio)	b) Prihod po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224		
669 (dio)	c) Prihod po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225		
	10. Prihod od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamata, kursnih razlika i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226	0	0
660 (dio)	a) Prihod od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227		
661 (dio)	b) Prihod od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228		
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Prihod od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229	0	
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kurnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230	63	56
660 (dio)	a. Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231		
661 (dio)	b. Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232		

Konačan izvještaj revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu

662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c. <i>Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica</i>	233	63	56
	12. Vrijedonosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234	0	0
683, 685	a. <i>Prihod po osnovu vrijedonosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine</i>	235		
583, 585	b. <i>Rashodi po osnovu vrijedonosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine</i>	236		
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237	0	0
560	a. <i>Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licem</i>	238		
561	b. <i>Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa povezanim licima</i>	239		
562, 563, 564, 569	c. <i>Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima</i>	240		
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241	63	56
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242	500.263	572.475
690-590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243		
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244	500.263	572.475
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245	-4.626	-42.345
721	1. <i>Tekući porez na dobit</i>	246	43.316	37.082
722	2. <i>Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda</i>	247	-47.942	-79.427
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248	504.889	614.820
	VI. Bruto rezultat drugih stavki rezultata /povezanih sa kapitalom/ (250 do 257)	249	0	0
330	1. <i>Promjena revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava</i>	250		
331	2. <i>Promjena nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja</i>	251		
332	3. <i>Promjena nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala</i>	252		
333	4. <i>Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada</i>	253		
334	5. <i>Promjena učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva</i>	254		
335	6. <i>Promjena nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje</i>	255		
336	7. <i>Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžonga tokova gotovine</i>	256		
337	8. <i>Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka</i>	257		
	VII. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda u vezi sa drugim stavkama rezultata /povezanim sa kapitalom/	258		
	VIII. Neto rezultat drugih stavki rezultata povezanih sa kapitalom (249-258)	259	0	0
	IX. Neto sveobuhvatni rezultat (248+259)	260	504.889	614.820
	X. Zarada po akciji	261		
	1. <i>Osnovna zarada po akciji</i>	262		
	2. <i>Umnjena (razdvojena) zarada po akciji</i>	263		
	XI. Neto rezultat koji pripada vlasnicima matičnog pravnog lica	264	0	
	XII. Neto rezultat koji pripada učešćima koji ne obezbjeđuju kontrolu	265		

2.3.1. Prihodi

Društvo je u toku 2022. godine ostvarilo prihode u iznosu od 1.599.047 €.

Članom 17 Statuta je propisano da Odbor direktora donosi odluku o cijenama komunalnih usluga, dok je članom 16 Statuta propisano da Skupština Društva daje saglasnost na Odluku Odbora direktora o cijenama komunalnih usluga (Odluka je donesena 2015. godine, Skupština Društva je formirana nakon što je Odbor direktora donio Odluku o cijenama komunalnih usluga pa nije naknadno davala saglasnost na istu).

Shodno Odluci donesenoj od strane Odbora direktora Društva utvrđene su cijene pružanja usluga, u iznosu od 20 € po toni za Budvu, Kotor, Tivat i privredno društvo DOO „Hemosan“ i ostale potencijalne korisnike, a za matična preduzeća (iz Bara i Ulcinja) u iznosu od 10 € po toni, bez uračunatog PDV.

Struktura ostvarenih prihoda je data u narednom tabelarnom prikazu:

KONTO	OPIS	PRIHODI
60	Prihod od prodaje robe	0,00
61	Prihod od prodaje proizvoda i usluga	1.368.515,00
62	Prihod od aktiviranja učinaka i roba	0,00
63	Promjena vrijednosti zaliha učinaka	0,00
64	Prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	230.446,90
65	Drugi poslovni prihodi	0,00
66	Finansijski prihodi	62,91
67	Ostali prihodi	21,90
68	Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	0,00
69	Dobitak poslovanja koje je obustavljeno, prihodi iz prethodnih izvještajnih perioda i prenos prihoda	0,00
		1.599.046,71

U strukturi ostvarenih prihoda najznačajniji je prihod od prodaje proizvoda i usluga sa učešćem od 85,58%, potom i prihod od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. sa učešćem od 14,41% dok ostali prihodi (finansijski prihodi i ostali prihodi) učestvuju sa zanemarljivim procentom.

Grupa računa 61 - Prihod od prodaje proizvoda i usluga

Prihodi evidentirani na ovom računu u toku 2022. godine iznosili su 1.368.515 € (bez PDV-a), struktura prihoda po kupcima data je u narednoj tabeli:

	Komunalne djelatnosti Bar	Komunalne djelatnosti Ulcinj	Komunalno Budva	Komunalno Tivat	Komunalno Kotor	Hemosan Bar	III lica
Januar	12,618.20	6,283.40	20,237.20	1,994.40	19,732.00	33,256.80	300.00
Februar	12,879.40	6,043.00	20,266.00	3,802.00	16,713.20	22,444.80	300.00
Mart	14,966.80	7,375.60	24,120.00	5,400.00	19,437.60	1,560.80	1,003.00
April	17,255.60	8,379.70	30,041.20	8,788.80	23,869.20	1,720.80	200.00
Maj	19,265.80	10,168.00	38,781.60	12,854.00	24,132.00	2,611.60	300.00
Jun	21,603.20	15,038.20	50,613.20	13,840.40	27,647.20	4,922.00	200.00
Jul	30,045.20	23,108.60	75,239.60	12,226.00	37,206.80	2,012.80	
Avgust	32,391.80	25,625.00	80,630.00	14,930.40	44,121.20	1,316.40	
Septembar	20,554.20	12,677.00	45,320.00	13,229.20	30,241.20	1,956.80	400.00
Oktoabar	28,909.20	8,894.40	32,790.00	13,434.80	19,165.60	1,488.00	
Novembar	17,137.80	7,857.80	28,284.80	14,794.80	20,114.40	1,734.80	
Decembar	15,650.40	7,662.60	28,762.00	10,808.80	20,974.40	3,852.40	
	243,277.60	139,113.30	475,085.60	126,103.60	303,354.80	78,878.00	2,703.00

Društvo je zaključilo ugovore sa : „Komunalne djelatnosti“ DOO Bar; „Komunalne djelatnosti“ DOO Ulcinj; „Komunalno“ DOO Tivat¹¹⁶; „Komunalno Kotor“ DOO Kotor¹¹⁷; „Komunalno“ DOO Budva¹¹⁸; „Hemosan“ DOO Bar¹¹⁹; Društvo takođe uslužno deponuje otpad i ostalim pravnim licima, koji imaju određene količine otpada i za izvršenu uslugu izdaje račun sa pratećom dokumentacijom vezanom za količinu otpada i vrijeme deponovanja.

¹¹⁶ Ugovor broj: 480/15, od 07.08.2015. godine;

¹¹⁷ Ugovor broj: 491/15, od 12.08.2015. godine;

¹¹⁸ Ugovor broj: 459/15, od 30.07.2015. godine;

¹¹⁹ Ugovor broj: 244/15, od 08.05.2015. godine;

Konačan izvještaj revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja „Možura“ DOO Bar za 2022. godinu

U toku 2022. godine naplaćeno je 1.302.368,62 €, struktura naplaćenih iznosa po kupcima data je u narednoj tabeli¹²⁰:

	FAKTURISAN IZNOS U 2022	NAPLAĆEN IZNOS U 2022	NENAPLAĆENO ZA 2022	PRETHODNI DUG	UKUPAN DUG
"Komunalne djelatnosti" DOO Bar	260,209.65	159,315.27	-100,894.38	-832,283.20	-933,177.58
"Komunalne djelatnosti" DOO Ulcinj	148,851.23	21,100.00	-127,751.23	-396,704.14	-524,455.37
"Komunalno" DOO Budva	508,341.59	556,985.35	48,643.76	-79,419.09	-30,775.33
"Komunalno" DOO Tivat	134,930.85	140,137.91	5,207.06	-7,084.76	-1,877.70
"Komunalno Kotor" DOO Kotor	324,589.64	324,337.53	-252.11	-22,190.50	-22,442.61
III lica	1,929.21	2,148.56	219.35	-219.39	-0.04
Hemosan DOO Bar	84,369.46	98,040.56	13,671.10	-17,788.14	-4,117.04
	1,463,221.63	1,302,065.18	-161,156.45	-1,355,689.22	-1,516,845.67
Opština Bar					-369,477.00
Opština Ulcinj					-585,307.00
					UKUPNO: -2,471,629.67

Komunalna preduzeća iz Budve, Tivta i Kotora, kao i „Hemosan“ DOO Bar i treća lica koja koriste usluge „Možura“ DOO Bar redovno izmiruju obaveze za izvršene usluge deponovanja otpada, odnosno zajedno duguju iznos od 59.213 € („Komunalno“ DOO Budva 30.775 €; „Komunalno“ DOO Tivat 1.878 €; „Komunalno Kotor“ DOO Kotor 22.443 € i „Hemosan“ DOO duguje 4.147 €).

Komunalna preduzeća iz Bara i Ulcinja na kraju 2022. godine ukupno duguju iznos od 1.457.633 € („Komunalne djelatnosti“ DOO Bar 933.275 €, a „Komunalne djelatnosti“ DOO Ulcinj duguje 524.455 €).

Opštine Bar i Ulcinj na kraju 2022. godine ukupno duguju Društvu, €, po osnovu preuzetog duga, iznos od 954.784 € (Opština Bar 369.477 €, a Opština Ulcinj duguje 585.307 €).

Društvo je u toku 2022. godine na sanitarnoj deponiji „Možura“ deponovalo 87.995 t otpada, tabelarni pregled deponovanog otpada prema korisnicima usluga Deponije dat je u narednoj tabeli:

	"Komunalne djelatnosti" DOO Bar	"Komunalne djelatnosti" DOO Ulcinj	"Komunalno" DOO Budva	"Komunalno" DOO Tivat	"Komunalno Kotor" DOO Kotor	III LICA	"HEMOSAN"	UKUPNO
Januar	1,360.78	628.34	1,011.86	99.72	986.60	0.80	1,662.84	5,750.94
Februar	1,330.58	640.30	1,013.30	190.10	835.66	0.96	1,122.64	5,133.54
Mart	1,551.68	737.56	1,206.00	270.00	971.88	14.84	78.04	4,830.00
April	1,778.60	837.97	1,502.14	439.44	1,193.46	0.48	86.04	5,838.13
Maj	1,960.86	1,016.80	1,939.08	642.70	1,206.60	0.60	109.66	6,876.30
Jun	2,340.32	1,503.82	2,555.10	692.02	1,382.36	64.54	117.34	8,655.50
Jul	3,023.20	2,310.86	3,761.98	611.30	1,860.34	0.00	78.38	11,646.06
Avgust	3,249.06	2,562.50	4,031.50	746.52	2,206.06	0.00	65.82	12,861.46
Septembar	2,095.22	1,267.70	2,266.00	661.46	1,512.06	1.68	97.84	7,901.96
Oktobar	2,917.02	889.44	1,639.50	671.74	958.28	0.00	74.40	7,150.38
Novembar	1,740.92	785.78	1,414.24	739.74	1,005.72	0.00	86.74	5,773.14
Decembar	1,613.64	766.26	1,438.10	540.44	1,048.72	0.00	171.16	5,578.32
UKUPNO	24,961.88	13,947.33	23,778.80	6,305.18	15,167.74	83.90	3,750.90	87,995.73

„Komunalne djelatnosti“ DOO Bar deponovale su najveću količinu otpada u toku 2022. godine i to 24.961,88 t, što je 28,37% ukupno deponovanog otpada na „Možuri“ u toku 2022. godine, potom „Komunalno“ DOO Budva, koje je deponovalo 23.778,80 t ili 27,02% ukupno deponovanog otpada na Deponiji, zatim „Komunalno Kotor“ DOO Kotor koje su deponovale u toku 2022. godine 15.167,74 t ili 17,24% ukupno deponovanog otpada, „Komunalne djelatnosti“ DOO Ulcinj koje su deponovale 13.947,33 t, odnosno 15,85% ukupnog otpada, dok je „Komunalno“ DOO Tivat deponovalo 6.305,18 t otpada ili 7,17% ukupnog otpada koje je deponovano na „Možuri“ u toku 2022. godine, „Hemosan“ DOO Bar je deponovao količinu od 3.750,90 t što čini 4,26% ukupno deponovanog otpada tokom 2022. godine na Deponiji, a ostali korisnici usluga „Možura“ DOO Bar su deponovali 83,90 t ili 0,10% ukupno deponovane količine otpada na Deponiji u toku 2022. godine.

Utvrđena nepravilnost: Društvo je putem knjižnih odobrenja umanjivalo mjesečne fakture za količine deponovanog kabastog i zelenog otpada, pa je kupcu „Komunalne djelatnosti“ DOO Bar umanjilo fakture u iznosu od 6.785,79 €, a kupcu „Komunalno“ DOO Budva u iznosu od 523,02 €. Društvo u toku revizije nije stavilo na uvid revizorima odluku na osnovu koje je u toku 2022. godine

¹²⁰ Društvo je Izjavom o međusobnoj kompenzaciji broj: 1890/2022, od 18.11.2022. godine zatvorilo međusobne obaveze i potraživanja sa „Mercator – CG“ PDOO Podgorica u iznosu od 963 €, a nalogom za knjiženje broj: 30-1, od 01.01.2022. godine Društvo je izvršilo ispravku pogrešnog knjiženja kojim je stornirano potraživanje od „Mercator – CG“ DOO Podgorica u iznosu od 92,61 €;

putem finansijskih odobrenja umanjivalo mjesečne fakture navedenim kupcima u ukupnom iznosu od 7.308,81 €.

Preporuka: Društvo treba da donese odluku o davanju finansijskih odobrenja za deponovanje određenih vrsta otpada, da istim propiše uslove i način za sticanje uslova za dobijanje finansijskih odobrenja, ili da je ukine.

Grupa računa 64 - Prihod od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.

Društvo je na na ovom računu evidentiralo iznos od 230.447 €. Struktura ovih prihoda je data u narednoj tabeli:

6403	Prihod od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	230.447,00
	<i>Oprema</i>	25.646,00
	<i>Građevinski objekti</i>	204.801,00

Prihodovni pristup priznavanja državnih davanja, podrazumijeva da se efekat državnog davanja iskazuje kroz bilans uspjeha, a dio davanja za koje još nisu ispunjeni uslovi za priznavanje kao prihod iskazuje se u bilansu stanja kao odloženi prihod od državnih davanja i knjiži se kao smanjenje odloženih prihoda od državnih davanja i povećanje prihoda.

Prema Međunarodnom računovodstvenom standardu 20 - Računovodstveno obuhvatanje državnih davanja i objelodanjivanje državne pomoći, kada su u pitanju državna davanja povezana sa sredstvima kod kojih se vrši obračun amortizacije, priznavanje iznosa prihoda u vezi sa davanjem se vrši srazmjerno obračunatim iznosima amortizacije (uz ukidanje ukalkulisanog pasivnog vremenskog razgraničenja na računu 495).

Državno davanje ukoliko je u obliku prenosa nenovčanog sredstva, kao što je zemljište, zgrada ili oprema koje će primalac koristiti, treba da se procijeni prema fer vrijednosti nenovčanog sredstva i da se obračuna i davanje i sredstvo po fer vrijednosti. Prema Pravilniku o kontnom okviru sredstvo se iskazuje po fer vrijednosti, a iznos dobijenog davanja se iskazuje kao pasivno vremensko razgraničenje i u narednim periodima se ukidanjem razgraničenja priznaju prihodi.

Grupa računa 66 - Finansijski prihodi - Obuhvataju se prihodi po osnovu kamata, pozitivnih kursnih razlika i ostalih finansijskih prihoda. Na ovom računu je evidentiran iznos od 63 €.

Grupa računa 67 - Ostali prihodi - Društvo je na ovom računu evidentiralo iznos ostalih prihoda od 22€.

2.3.2. Rashodi

Prema podacima iz Iskaza o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha) za period 01.01.2022. do 31.12.2022. godine, Društvo je ostvarilo rashode u iznosu od 1.098.794,20 €. Struktura realizovanih rashoda data je u tabeli:

KONTO	OPIS	RASHODI	%
50	<i>Nabavna vrijednost prodane robe</i>	0,00	0,00%
51	<i>Troškovi materijala za izradu</i>	197.262,94	17,95%
52	<i>Troškovi zarada i naknada zarada i ostali lični rashodi</i>	492.412,18	44,81%
53	<i>Troškovi proizvodnih usluga</i>	38.848,19	3,54%
54	<i>Troškovi amortizacije i rezervisanja</i>	298.156,26	27,13%
55	<i>Nematerijalni troškovi</i>	68.830,11	6,26%
56	<i>Finansijski rashodi</i>	0,00	0,00%
57	<i>Ostali rashodi</i>	2.820,99	0,26%
58	<i>Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine</i>	0,00	0,00%
59	<i>Gubitak poslovanja koje je obustavljeno, rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda i prenos rashoda</i>	463,53	0,04%
	UKUPNO	1.098.794,20	100,00%

U ukupno ostvarenim rashodima najznačajnije učešće, sa 44,81%, imaju troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi; zatim troškovi amortizacije i rezervisanja sa učešćem od 27,13%; troškovi materijala za izradu 17,95%; nematerijalni troškovi sa učešćem od 6,26%; potom troškovi proizvodnih usluga sa učešćem od 3,54% i gubitak poslovanja koje je obustavljeno, rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda i prenos rashoda sa 0,04%.

51 – Troškovi materijala

Na računima grupe 51 - Troškovi materijala iskazuju se nabavka i troškovi materijala za izradu, troškovi ostalog materijala i troškovi goriva i energije. Troškovi materijala u 2022. godini realizovani su u iznosu od 197.262,94 €, kako je i prikazano u narednoj tabeli:

Grupa računa	Račun	Naziv-grupa/račun	Iznos
51 - Troškovi materijala			197.262,94
	511	Troškovi materijala za izradu	14.858,16
	512	Troškovi ostalog (režijskog) materijala	44.434,59
	513	Troškovi goriva i energije	137.970,19

511 - Troškovi materijala za izradu

Ostvareni su u iznosu od 14.858,16 €. U postupku revizije je utvrđeno da se navedeni troškovi odnose na:

- troškove utovara i prevoza materijala 9.487,61 €,
- troškove izrade elemenata za biotrnove i instalaterskih radova 2.010 €;
- troškove nabavke mješavine agregata 1.202,15 €;
- cementa 511,25 €,
- prirodnog šljunka 500 € i
- druge troškove 1.147,15 €.

Društvo je sprovelo postupak javne nabavke za iznajmljivanje mašina i kamiona i usluga prevoza i zaključilo ugovor¹²¹ sa DOO „Curanović Trans“ Bar.

Društvo nema uspostavljen magacin rezervnih djelova, već ih nabavlja u trenutku kada se javi potreba za istim. Zahtjev za nabavku materijala šalje se Sektoru ekonomsko - pravnih poslova. Radnici/ mehaničari vode evidenciju primljenog i utrošenog materijala kroz sopstvene evidencije (sveske). Vodi se evidencija o servisiranju opreme kroz excel tabelu u kojoj se navodi potrošnja goriva, ulja, antifrizna itd. U slučaju da dobavljači sa kojima je zaključen ugovor o javnim nabavkama nemaju potreban materijal/opremu, isti se nabavlja kod drugih dobavljača sa kojima ugovor nije zaključen.

Društvo je u okviru Poslovnika IMS-a¹²² donijelo Uputstvo o magacinskom poslovanju¹²³, koje je sastavni dio procedura Upravljanje eksterno nabavljenim proizvodima i uslugama¹²⁴ i Upravljanje procesom javnih nabavki¹²⁵. Uputstvom se definiše postupak iniciranja pojedinačne nabavke od poznatog isporučioaca, prijem i verifikacija ulaznih materijala i izuzimanje primljenih materijala iz magacina i utvrđuju odgovornosti i ovlašćenja.

512-Troškovi ostalog (režijskog) materijala

Ostvareni su u iznosu od 44.434,59 €, čija struktura je data u sljedećoj tabeli:

512	Troškovi ostalog (režijskog) materijala	44.434,59
5120	Troškovi potrošnog materijala koji se montira na mašine	9.455,55
5121	Troškovi maziva	2.010,32
5122	Troškovi kancelarijskog materijala	4.673,42
5123	Troškovi materijala za održavanje higijene	45,87
5124	Troškovi rezervnih djelova	23.177,30
5125	Troškovi alata i sitnog inventara	2.442,75

¹²¹ Broj: 1603/22, od 02.11.2022. godine;

¹²² Broj: 430.01-01, od 27.11.2019.godine;

¹²³ Broj: 854.01-01-IMS, od 03.12.2019. godine;

¹²⁴ Broj: 840.01-IMS, od 03.12.2019. godine;

¹²⁵ Broj: 840.02-IMS od 03.12.2019. godine;

5129	Troškovi drugog režijskog materijala	2.629,38
------	--------------------------------------	----------

5120 - Troškovi potrošnog materijala koji se montira na mašine iskazani su u iznosu od 9.455,55 €, odnose se na:

- troškove nabavke i ugradnje metalnih stubova, izrade postolja za stubove i metalne konstrukcije za sanduk kamiona 2.800 €;
- nabavke guma 2.414,66 €¹²⁶ i
- druge troškove (filteri hidraulike, crijeva za pumpe, tristop, klizači) 4,240,89 €.

5121 - Troškovi maziva 2.010,32 €;

5122 - Troškovi kancelarijskog materijala 4.673,42 € (usluge korićenja i štampe, tabulir, rokovnici, kalendari, fascikle);

5123 - Troškovi materijala za održavanje higijene 45,87 €

5124- Troškovi rezervnih djelova, odnose se na:

- troškove IT opreme (nabavka servera, rutera itd) 3.697 0€;
- troškove nabavke mjernih uređaja (mjerni uređaj, program za kolsku vagu itd) 3.299,50 €;
- motorne pumpe 1,818.18 €;
- servisnog kompleta 1.665,80 €; rezervoara za transport nafte 1.214,88 €;
- troškove ulja 984 € i
- druge troškove (filteri vazduha, ulja motora, nafte, separatora, rashladne tečnosti; kartridži; crijeva; cijevi) 10.497,94 €.

Društvo je sprovelo otvoren postupak za nabavku rezervnih djelova za građevinske mašine i zaključilo ugovore sa DOO „Samveko“¹²⁷ i DOO „Sincommerce“¹²⁸.

5125 - Troškovi alata i sitnog inventara 2.442,75 € (vijak, burgija, skalpel, sajla) i

5129 - Troškovi drugog režijskog materijala 2.629,38 € (troškovi nabavke zaštitnih rukavica, zaštitnih cipela, šlema, lisica, radnih pantalona itd).

513 - Troškovi goriva i energije

Ostvareni su u iznosu od 137.970,19 € i obuhvataju:

- 5130 - Troškove pogonskog goriva 130.665,75 € i
- 5133 - Troškove električne energije 7.304,44 €.

Društvo je u 2022. godini sprovelo otvoren postupak i zaključilo ugovor¹²⁹ sa DOO „Kalamper“ Bar. Društvo je tokom 2021. godine, nakon sprovedenog postupka javnih nabavki zaključilo ugovor¹³⁰ sa DOO „Petrol Crna Gora MNE“.

Utvrđene nepravilnosti:

- Društvo je na računu 511 - Troškovi materijala za izradu knjižilo troškove utovara i prevoza materijala u iznosu od 9.487,61 €, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica. Iste je trebalo knjižiti na računu 531 - Troškovi transportnih usluga;
- Društvo nema uspostavljen magacin rezervnih djelova, već iste nabavlja po potrebi, odnosno u trenutku kada se javi potreba, što uslovljava probleme u procesu javnih nabavki (odnosno dovodi do usitnjavanja javne nabavke);
- Društvo nije imalo Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila. Navedena nepravilnost ispravljena je u postupku revizije;
- Društvo nije imalo Odluku o limitima za potrošnju goriva. Navedena nepravilnost ispravljena je u postupku revizije.

¹²⁶ „Vujačić company“ DOO – 1.950,41 € i “Simant“ DOO – 464,25 €;

¹²⁷ Broj: 1182/22, od 15.08.2022. godine;

¹²⁸ Broj: 1224/22, od 23.08.2022. godine;

¹²⁹ Broj: 1056/22, od 20.07.2022. godine;

¹³⁰ Broj: 752/21, od 27.07.2021. godine;

52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Na računima grupe 52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi iskazuju se troškovi po osnovu obračunatih zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih, kao i troškovi po osnovu obračunatih naknada po ugovorima sa fizičkim licima. Navedeni troškovi predstavljaju najznačajnije rashode Društva koji u ukupnim rashodima učestvuju sa 54,62%.

Na računima grupe 52, Društvo je evidentiralo iznos od 492.412,81 € čija je struktura prikazana u sljedećoj tabeli:

Grupa računa	Račun	Pozicija	Iznos
52		Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	492,412.81
	520	Troškovi zarada i naknada zarada	379,345.13
	521	Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknada zarada na teret poslodavca	28,215.35
	522	Troškovi naknada po ugovoru o djelu	10,750.45
	526	Troškovi naknada članovima Upravnog i nadzornog odbora	19,367.50
	528	Troškovi angažovanja zaposlenih preko Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih	39,093.70
	529	Ostali lični rashodi i naknade	15,640.68

520 i 521 – Troškovi zarada i pripadajući porezi i doprinosi

Društvo je na ime ukupnih troškova zarada zaposlenih (neto zarada, porez, doprinosi na teret zaposlenog, doprinosi na teret poslodavca) evidentiralo iznos od 407.560,48 €.

Društvo je donijelo Interno uputstvo o načinu pripreme obračuna zarada¹³¹ kojom je određen način pripreme podataka za obračun zarada zaposlenih u Društvu. Prema navedenom uputstvu, rukovodilac operativno - tehničkog sektora priprema spiskove zaposlenih sa podacima o prisutnosti na poslu i do 27 - og u mjesecu dostavlja referentu za obračun zarada. Nakon odobrenja obračuna od strane izvršnog direktora, spiskovi zaposlenih se dostavljaju rukovodiocu ekonomsko - pravnog sektora na knjiženje.

Društvo je donijelo i Odluku o visini boda¹³² kojim je za obračun zarada utvrđena vrijednost boda u neto iznosu od 100,00 €.

Uvidom u obračunske liste utvrđeno je da je:

- Prilikom obračuna, primjenjivan startni dio zarade u iznosu od 63,00 €;
- Minimalna obračunska vrijednost koeficijenta u neto iznosu utvrđena Članom 23 Kolektivnog ugovora i Odlukom o visini boda u neto iznosu od 100,00 €.

Prilikom obračuna zarada primjenjivana je obračunska vrijednost koeficijenta u iznosu od 169,38 € za koju revizoru nije dato objašnjenje;

U postupku revizije, Odbor direktora je donio Odluku o izmjeni obračunske vrijednosti zarade¹³³ kojom je obračunska vrijednost koeficijenta određena u neto iznosu od 150,00 €. Navedena odluka će se primjenjivati od 01.09.2023. godine.

Koeficijenti u obračunskim listama odgovaraju koeficijentima koji su određeni ugovorima o radu.

Članom 29a Kolektivnog ugovora određeno je da se zarada zaposlenog uvećava po času najmanje: 50% za rad noću (između 22 sata i 6 sati narednog dana); 150% za rad na dan državnog ili vjerskog praznika; 50% za prekovremeni rad; do 30% za uvećani obim posla.

¹³¹ Broj: 333/21, od 05.04.2021. godine;

¹³² Broj: 163/12, od 31.10.2012. godine;

¹³³ Broj: 1634/23, od 14.08.2023. godine;

IOPPD obrasci se podnose blagovremeno i podaci iz istih su usaglašeni sa podacima iz knjigovodstvenih evidencija.

Uvećanje zarade zaposlenih vršeno je po osnovu minulog rada, prekovremenih sati, rada u dane državnih i vjerskih praznika, rada noću.

Tokom 2022. godine Društvo nije donosilo pisane odluke kojima se uvodi prekovremeni rad prije početka tog rada, i nije obavijestilo inspekciju rada o uvođenju prekovremenog rada u roku od 3 dana od uvođenja prekovremenog rada što je trebalo učiniti shodno članu 64 Zakona o radu.

Na osnovu Odluke izvršnog direktora o uvećanju zarade, shodno članu 34 Kolektivnog ugovora, izvršeno je uvećanje zarade po osnovu nagrade za posebno angažovanje i rezultate rada (stimulans zbog povećanog obima posla tokom ljetnjih mjeseci i uspješnog poslovanja tokom 2022. godine) u iznosu od 20% od osnovne zarade.

Umanjenje zarada vršilo za zaposlene koji su bili na bolovanju, kao i shodno članu 28 Kolektivnog ugovora, na osnovu Odluke izvršnog direktora¹³⁴, kojom je zaposlenoj umanjena zarada za mjesec maj u iznosu od 10% osnovne zarade

Shodno članu 33 Kolektivnog ugovora, povodom radnog jubileja Društva i zaposlenih, na osnovu Odluke izvršnog direktora izvršena je isplata jubilarnih naknada sa pripadajućim porezima i doprinosima u visini od tri obračunske vrijednosti zarade na nivou preduzeća (300,00 €) za 10 zaposlenih u ukupnom iznosu od 3.000,00 €. Navedeni iznos trebalo je evidentirati na računu 529 – Ostali lični rashodi i naknade.

Društvo treba evidenciju poslovnih promjena da vrši u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.

522 – Troškovi naknada po ugovoru o djelu

Na računu 522 – troškovi naknada po ugovoru o djelu iskazani su troškovi naknada po ugovoru o djelu u iznosu od 10.750,45 €, čija struktura je prikazana u tabeli koja slijedi:

Račun	Pozicija	Iznos
522	Troškovi naknada po ugovoru o djelu	10.750.45
5220	Troškovi neto naknada po ugovoru o djelu	9.319.80
5221	Troškovi poreza na naknade po ugovoru o djelu	1.113.99
5222	Troškovi doprinosa po osnovu ugovora o djelu	171.86
5223	Troškovi prireza porezu po osnovu ugovora o djelu	144.80

U postupku revizije je utvrđeno je da su tokom godine zaključeni su ugovori o djelu sa 5 lica od kojih su dva lica angažovana tokom većeg dijela godine (11 i 9 mjeseci); sa četiri lica zaključen je Ugovor za obavljanje poslova koji predstavljaju redovnu djelatnost Društva i predviđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta¹³⁵.

Društvo treba da zaključivanje ugovora o djelu vrši samo za obavljanje poslova koji su van redovne djelatnosti poslodavca, odnosno za vršenje poslova koji nijesu predviđeni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Društvo je naknadu sa pripadajućim porezima, prirezima i doprinosima angažovanim licima isplaćivalo mjesečno tokom trajanja ugovora.

526 – Troškovi naknade članovima upravnog i nadzornog odbora

¹³⁴ Broj: 782/22, od 30.05.2022. godine;

¹³⁵ Izrada završnog računa i izvještaja o radu u finansijskom dijelu izvještaja za 2022. godinu; pružanje pravne pomoći u obavljanju poslova javnih nabavki za period dok lice zaposleno na tim poslovima ne položi stručni ispit; izrada prijedloga pravnih akata (aneksa Ugovora o osnivanju Društva, Statuta Društva, Odluke o razrješenju članova Odbora direktora sa obrazloženjem i Odluke o imenovanju članova Odbora direktora; Osiguranje osnovnih sredstava za rad koje su Društvu date na korišćenje i upravljanje;

Na računu 526 – troškovi naknade članovima upravnog i nadzornog odbora iskazani su u iznosu od 19.367,50 € čija struktura je prikazana u sljedećoj tabeli:

Račun	Pozicija	Iznos
526	Troškovi naknada članovima Upravnog i Nadzornog odbora	19,367.50
5260	Troškovi neto naknade članovima Upravnog odbora	15,597.40
5262	Troškovi doprinosa za pio na naknade članovima Upravnog odbora	3,770.10

Odlukom Odbora direktora o visini naknade za rad člana Odbora direktora određeno je da se naknada za predsjednika Odbora direktora isplaćuje u iznosu od 510,00 €, a za članove Odbora direktora u iznosu od 255,00 €. Statutom Društva (član 22, izmijenjena je visina naknade za članstvo u Odborima direktora svih preduzeća čiji je osnivač opština Bar, odnosno, naknade se ujednačavaju i određuju u iznosu od 200,00 € za članove, dok se naknada za predsjednika Odbora direktora uvećava za 25% (250,00 €). Na računu 526 evidentirana je i isplata bonusa članovima Odbora direktora za uspješnu realizaciju Programa rada i finansijskog plana za 2021. godinu shodno Odluci¹³⁶ u ukupnom iznosu od 4.859,40 € sa pripadajućim doprinosima za PIO.

528 – Troškovi angažovanja zaposlenih preko Agencija i zadruga

Na računu 528 – Troškovi naknada za lica angažovana preko Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih, evidentirani su troškovi ustupanja zaposlenih u iznosu od 39.093,70 €. Društvo je u februaru 2022. godine zaključilo Sporazum o ustupanju zaposlenih sa Agencijom za privremeno ustupanje zaposlenih „Dekra“ DOO na određeno vrijeme od 26.02.2022 - 26.02.2023. godine. Sporazumom su definisana prava i obaveze ugovornih strana, kao i iznos naknade koja pripada Agenciji (7,00%).

Uvidom u ispostavljene fakture utvrđeno je da je Društvo tokom 2022. godine, preko Agencije angažovalo sedam lica na mjesečnom nivou. Ustupanje zaposlenih se vršilo za: poslove osiguranja; operativne poslove; tehničku i fizičku zaštitu; poslove higijeničarke; poslove referenta za špediterske poslove; administrativne i analitičke poslove; poslove asistenta u računovodstvu; poslove pravnika. Agencija je obračunavala proviziju u skladu sa odredbama zaključenog ugovora.

529 – Ostali lični rashodi i naknade

Na računu 529 – ostali lični rashodi i naknade iskazani su ukupni troškovi u iznosu od 15.640,68 €. Navedeni troškovi odnose se na:

- Isplatu zimnice u iznosu od 8.100,00 €. Shodno članu 39 Kolektivnog ugovora, na zahtjev Sindikata Društva¹³⁷, izvršni direktor je donio Odluku¹³⁸ kojom je zaposlenima u Društvu odobrena isplata zimnice u visini od tri obračunske vrijednosti koeficijenta (300,00 €). Zimnica, sa pripadajućim porezima i doprinosima isplaćena je za 27 zaposlenih uz decembarsku zaradu;
- Evidentiran je bonus za jednog zaposlenog u iznosu od 719,80 €, shodno Odluci Odbora direktora kojom je svim zaposlenim radnicima odobrena isplata bonusa za uspješnu realizaciju Programa rada i finansijskog plana za 2021. godinu u iznosu od 719,81 €, odnosno u visini jedne prosječne zarade na nivou Društva za 2021. godinu;
- Troškove naknada za dnevnice, troškove naknade prevoza, smještaja i ishrane na službenom putu u zemlji i inostranstvu (2.370,48 €). Navedeni troškovi su obračunavani i isplaćivani u skladu sa Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru. Društvo nije donijelo interni akt vezano za službena putovanja kojim bi se uredili uslovi za realizaciju službenih putovanja u zemlji i inostranstvu, prava, obaveze i postupanja zaposlenih u vezi sa realizacijom službenih putovanja;

¹³⁶ Broj: 415/22, od 18.03.2022. godine;

¹³⁷ Broj: 1814/22, od 12.12.2022. godine;

¹³⁸ Broj: 1926/22, od 30.12.2022. godine;

- Naknada za novorođeno dijete shodno članu 41 Kolektivnog ugovora u visini dvije obračunske vrijednosti koeficijenta (200,00 €), shodno Odluci direktora Društva¹³⁹;
- Pomoć zaposlenima u ukupnom iznosu od 4.250,40 €, shodno članu 36 Kolektivnog ugovora, a odnosi se na: nabavku udžbenika za djecu zaposlenih (1.640,40 €) na osnovu dvije Odluke izvršnog direktora¹⁴⁰; pomoć za smrt člana porodice u visini od 10 obračunskih vrijednosti koeficijenta kod Društva (1.000,00 €) i pomoć za liječenje u ukupnom iznosu od 1.610,00 €.

53 - Troškovi proizvodnih usluga

Na računima grupe 53 – Troškovi proizvodnih usluga iskazuju se proizvodne usluge učinaka, transportne usluge, usluge održavanja, zakupnine, troškovi sajmovi, reklame i propagande, troškovi istraživanja i ostale proizvodne usluge. Troškovi proizvodnih usluga prikazani su u tabeli koja slijedi:

Grupa računa	Račun	Pozicija	Iznos
53		Troškovi proizvodnih usluga	38.848,19
	531	Troškovi transportnih usluga	4.462,69
	532	Troškovi usluga održavanja	32.752,00
	535	Troškovi reklame i propagande	1.633,50

Troškovi proizvodnih usluga u 2022. godini iznosili su 38.848,19 € i odnose se na; troškove transportnih usluga (4.462,69 €); troškove usluga održavanja (32.752,00 €) i troškove reklame i propagande (1.633,50 €).

531 – Troškovi transportnih usluga

Na računu 531 – Troškovi transportnih usluga iskazani su troškovi koje se odnose na: PTT usluge (188,45 €) koje su plaćane gotovinski, odnosno preko blagajne; troškove fiksne i mobilne telefonije (4.195,58 €); kao i troškovi interneta (78,66 €) shodno zaključenim ugovorima¹⁴¹.

Utvrđene nepravilnosti: Društvo nije donijelo interno pravilo kojim se određuje upotreba službenih telefona, lica kojima se odobrava upotreba službenih telefona i limiti potrošnje, što je trebalo uraditi shodno članu 7 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

532 – Troškovi usluga održavanja

Na računu 532 – Troškovi usluga održavanja, shodno Pravilniku o kontnom okviru evidentiraju se troškovi održavanja stalnih sredstava. Društvo je na ime troškova usluga održavanja realizovalo iznos od 32.752,00 € koji se odnosi na: troškove održavanja softvera; troškove održavanja motornih vozila (putničkih automobila i radnih mašina) i troškove registracije vozila.

U postupku revizije utvrđeno je da su nabavke vršene od različitih dobavljača, kao i da su isplate vršene na osnovu ispostavljenih faktura koje su odobrene od strane ovlašćenog lica (direktora Društva).

Utvrđene nepravilnosti: Društvo je od pojedinih dobavljača, tokom 2022. godine, izvršilo nabavku usluga u iznosu većem od 5.000,00 € (Auto kuća Ščekić – 5.538,69 €, Teknoxgroup CAT – 12.933,67 €), a da nije sproveden odgovarajući postupak javnih nabavki niti zaključen ugovor o javnoj nabavci u skladu sa Pravilnikom o načinu sprovođenja javnih nabavki.

535 – Troškovi reklame i propaganda

¹³⁹ Broj: 1909/22, od 28.12.2022. godine;

¹⁴⁰ Broj: 1265/22, i broj 1266/22, od 30.08.2022. godine;

¹⁴¹ Pretplatnički ugovor, broj: 429/22, od 22.03.2022. godine i Ugovor o pružanju usluga elektronskih komunikacija za pravna lica, broj: 430/22, od 22.03.2022. godine – 1 ONE AD; Pretplatnički ugovor, broj: 772/19, od 11.10.2019. godine – Crnogorski telekom AD; Pretplatnički ugovor za usluge javne mobilne elektronske komunikacione mreže – paket biznet 10 od 15.10.2021. godine (nema zavodni broj);

Na računu 535 – Troškovi reklame i propagande iskazuju se usluge po osnovu izvršene reklame i propagande, kao i troškovi po osnovu reklamnog i propagandnog materijala. Društvo je na ime troškova reklame i propagande realizovalo iznos od 1.633,50 €, shodno Ugovoru o poslovnoj saradnji¹⁴² i Ugovoru o poslovnoj saradnji¹⁴³ koji su zaključeni sa JLE „Radio Bar“. Predmet Ugovora je postavljanje reklamnog banera i emitovanje servisnih informacija iz domena djelatnosti Društva.

54 – Troškovi amortizacije i rezervisanja

Troškovi amortizacije iskazani u okviru grupe 54 na računu 540, u toku 2022. godine iskazani su u ukupnom iznosu od 298.156,26 €.

Računovodstvenim politikama Društva propisan je način obračuna amortizacije: nematerijalne imovine i nekretnina, postrojenja i opreme. Za obračun amortizacije koristi se softver.

Prema podacima iz softvera za obračun amortizacije, kao i podacima iz glavne knjige, društvo je prema strukturi prikazalo sljedeće iznose troškova amortizacije:

5400	Amortizacija nematerijalne imovine	1,875.10
5401	Amortizacija objekata	215,721.96
5402	Amortizacija opreme	80,559.20
		298,156.26

Trošak amortizacije je evidentiran u Iskazu o ukupnom rezultatu za period od 01.01.2022 - 31.12.2022. godine (Bilans uspjeha) u iznosu od 298.156,26 €.

55 – Nematerijalni troškovi

Na grupi računa 55 – Nematerijalni troškovi, iskazuju se troškovi neproizvodnih usluga, reprezentacije, premija osiguranja, troškovi platnog prometa, članarina, poreza, doprinosa i ostali nematerijalni troškovi koji su u 2022. godini ostvareni u iznosu od 68.830,11 €, i prikazani su u sljedećoj tabeli:

Grupa računa	Račun	Naziv-grupa/račun	Iznos
		55 - Nematerijalni troškovi	68.830,11
	550	Troškovi neproizvodnih usluga	31.474,65
	551	Troškovi reprezentacije	4.147,36
	552	Troškovi premija osiguranja	11.030,56
	553	Troškovi platnog prometa	2.055,16
	555	Troškovi poreza	135,77
	559	Ostali nematerijalni troškovi	19.986,61

550 – Troškovi neproizvodnih usluga

Troškovi neproizvodnih usluga u iznosu od 31.474,65 € odnose se na troškove po osnovu:

- usluga računovodstva i revizije (5500) 2.000 €¹⁴⁴;
- konsalting usluga (5502) 476,41 €;
- zdravstvenih usluga (5503) 1.032 € i
- druge nematerijalne troškove (5509) 27.966,24 €, na njemu su evidentirani:
 - o troškovi monitoringa uticaja rada deponije na životnu sredinu u iznosu od 17.765,29€;
 - o troškovi izrade plana zaštite¹⁴⁵ 3.200 €;
 - o troškovi geodetskih usluga 1.611,57 €;
 - o troškovi prevoza mašina 1.000 €; troškovi registracije 574,23€ i
 - o ostali nematerijalni troškovi – 3.815,15 €.

¹⁴² Broj: 817/21 od 10.08.2021. godine;

¹⁴³ Broj: 1051/22 od 20.07.2022. godine;

¹⁴⁴ Broj: 162/22, od 04.02.2022. godine;

¹⁴⁵ Broj: 1330/21, od 29.12.2021. godine;

551 – Troškovi reprezentacije

Prikazani su troškovi reprezentacije u iznosu od 4.147,36 € koji su evidentirani na računima 5510 i 5519 za ugostiteljske usluge. U postupku revizije utvrđeno je da Društvo tokom 2022. godine nije imalo internu proceduru kojom bi uredilo korišćenje sredstava za reprezentaciju, visine limita i način vršenja kontrole utroška tih sredstava. Društvo je u postupku revizije izradilo i dostavilo Pravilnik o reprezentaciji.

552 – Troškovi premija osiguranja

Evidentirani su troškovi premija osiguranja u iznosu od 11.030,56 €:

- troškovi premija osiguranja osnovnih sredstava (5520) u iznosu od 9.066,52 € i
- troškovi premija osiguranja zaposlenih (5523) u iznosu od 1.964,04 €.

Društvo je sprovelo postupak javne nabavke i zaključilo ugovore za osiguranje imovine sa „Lovćen Osiguranje“ AD za dvije partije:

- partija 1 za osiguranje imovine¹⁴⁶ (2.435,98 €) i
- partija 2 za osiguranje radnih mašina/vozila - Kasko osiguranje sa lomom mašina¹⁴⁷ (5.463,60 €);
- Ostali troškovi na računu 5520 se odnose na troškove osiguranja motornih vozila 1.166,94 €.

Na računu 5523 evidentirani su troškovi osiguranja lica od nezgode pri obavljanju redovnog zanimanja¹⁴⁸, dopunsko zdravstveno osiguranje¹⁴⁹ i ostali troškovi.

553 – Troškovi platnog prometa

Evidentirani su troškovi platnog prometa u iznosu od 2.055,16 €.

555 – Troškovi poreza

Evidentirani su troškovi poreza u iznosu od 135,77 € i odnose se na PDV otpisanih sredstava.

559 - Ostali nematerijalni troškovi

Iskazani su u iznosu od 19.986,61 €. Najznačajnije isplate vršile su se za potrebe:

- donacija i sponzorstva¹⁵⁰(55901) 12.250 € i
- drugih nematerijalnih troškova (5599) 7.352,81 € (nabavka zastave, umjetničkih slika, troškovi obuka za zaposlene, isplate povodom Osmog marta¹⁵¹).

Utvrđene nepravilnosti:

- Društvo nije imalo internu proceduru za korišćenje sredstava za reprezentaciju (kojom bi uredili ko ima pravo na korišćenje reprezentacije, visine limita i način vršenja kontrole utroška tih sredstava). Navedena nepravilnost ispravljena je u postupku revizije i
- Društvo je na računu 550 troškovi neproizvodnih usluga (5509) knjižilo troškove prevoza mašina u iznosu od 1.000 €, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica. Iste je trebalo knjižiti na računu 531 - Troškovi transportnih usluga.

¹⁴⁶ Broj: 587/22, od 22.04.2022. godine;

¹⁴⁷ Broj: 588/22, od 22.04.2022. godine;

¹⁴⁸ Polisa broj: KOL004472, 20.01.2022. godine;

¹⁴⁹ Polisa broj: DPZ001574, 21.01.2022. godine;

¹⁵⁰ Odluka broj: 198/20, od 27.02.2020. godine;

¹⁵¹ Odluke broj: 369/22;

57 – Ostali rashodi

Na računima grupe 57 - Ostali rashodi iskazuju se gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja, gubici po osnovu rashodovanja i prodaje bioloških sredstava, gubici po osnovu prodaje HOV i učešća u kapitalu pravnih lica, gubici od prodaje materijala, manjkovi, rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja i ostali nepomenuti rashodi. Ostali rashodi u 2022. godini realizovani su u iznosu od 2.820,99 €, kako je i prikazano u sljedećoj tabeli:

Grupa računa	Račun	Naziv-grupa/račun	Iznos
		57 Ostali rashodi	2,820.99
	570	Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	2,820.99

570 - Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme

Iskazan je trošak (5704) u iznosu od 2.820,99 € koji se odnosi na gubitak po osnovu rashodovanja opreme i postrojenja. Do štete je došlo usled udara groma¹⁵². Rashodovanje je izvršila komisija za rashod osnovnih sredstava na osnovu izvještaja popisne komisije.¹⁵³ Komisiju za rashod imenuje Odbor direktora Rješenjem¹⁵⁴.

Društvo nije usvojilo proceduru koja se odnose na način otpisivanja i rashodovanja osnovnih sredstava i način donošenja odluke o tome.

Računovodstvenim politikama je propisan način vršenja indirektnog i direktnog otpisa potraživanja i to:

- indirektan otpis, otpis kratkoročnih potraživanja i plasmana kod kojih postoji vjerovatnoća nenaplativosti vrši se indirektnim otpisivanjem;
- direktan otpis potraživanja od kupaca, u slučajevima kada je nemogućnost naplate izvjesna i dokumentovana, otpis u cjelini ili djelimično, vrši se direktnim otpisivanjem.

Vjerovatnoća nemogućnosti naplate utvrđuje se u svakom konkretnom slučaju na osnovu dokumentovanog razloga (likvidacija dužnika, prezaduženost, otuđenje imovine, prinudno poravnanje, vanparnično poravnanje, zastarjelost, sudsko rješenje i dr.)

Pravilnikom nije propisano ko donosi Odluku o indirektnom i direktnom otpisu potraživanja u Društvu. Društvo do sada nije donosilo Odluku o indirektnom i direktnom otpisu potraživanja.

Utvrđene nepravilnosti: Društvo nije donijelo internu proceduru koja se odnosi na način otpisivanja i rashodovanja osnovnih sredstava i način donošenja odluke o tome.

59 – Gubitak poslovanja koje je obustavljeno, rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda i prenos rashoda

Na računima grupe 59 - Gubitak poslovanja koje je obustavljeno, rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda i prenos rashoda iskazuje se gubitak poslovanja koje je obustavljeno, rashodi iz ranijih izvještajnih perioda, rashodi (efekti) po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz prethodnih izvještajnih perioda i prenos rashoda. Navedeni troškovi su u 2022. godini iznosili 463.53€, kako je prikazano u sljedećoj tabeli:

Grupa računa	Račun	Naziv-grupa/račun	Iznos
		59- Gubitak poslovanja koje je obustavljeno, rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda i prenos rashoda	463,53

¹⁵² Izvještaj o šteti nastaloj usled udara groma na deponiji „Možura“ Bar broj: 1701/22, od 22.11.2022. godine;

¹⁵³ Izvještaj Komisije broj. 1931/22 od 30.12.2022. godine; Izvještaj Komisije broj: 1930/22; od 30.12.2022. godine;

¹⁵⁴ Rješenje broj: 1827/22; od 14.12.2022. godine;

591	Rashodi promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz prethodnih izvještajnih perioda	463,53
-----	--	--------

591 - Rashodi (efekti) promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz prethodnih izvještajnih perioda

Evidentiran je trošak pogrešnog knjiženja (5911) u iznosu od 463,53 €. Za testirani uzorak revizoru je dat na uvid izvod otvorenih stavki na dan 31.12.2021. godine u kojem se navodi iznos osporavanog stanja (greške) kao i razlozi za nastanak istog (pogrešan unos podataka u novi softver).

Društvo treba da vodi evidenciju troškova u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.

2.4. Javne nabavke

Plan javnih nabavki¹⁵⁵ usvojen je Odlukom Odbora direktora. Navedenim planom predviđena je realizacija 44 postupka javnih nabavki ukupno procijenjene vrijednosti u iznosu od 662.500 € (bez PDV-a) i to:

„MOŽURA“ DOO BAR	BROJ POSTUPKA	PROCIJENJENA VRIJEDNOST	IZNOS PDV	UKUPNO
Robe	21	324.760,00	68.199,60	392.959,60
Radovi	18	275.850,00	56.247,60	332.097,60
Usluge	5	61.890,00	12.996,90	74.886,90
Ukupno	44	662.500,00	137.444,10	799.944,10

Planom javnih nabavki predviđeno je da se svih 44 postupka finansiraju iz sredstava Društva i to:

- za otvorene nabavke planiran je iznos od 295.000 € (bez PDV-a) za 5 postupaka,
- za jednostavne nabavke iznad 5.000 € iznos od 272.930 € za 18 postupaka
- za jednostavne nabavke ispod 5.000 € iznos od 94.570 € za 21 postupak

Revidirani postupci odnose se na: otvorene postupke, jednostavne nabavke iznad 5.000 € i jednostavne nabavke ispod 5.000 €.

Otvoreni postupci

Društvo je tokom 2022. godine realizovalo i zaključilo Ugovore¹⁵⁶ za dva otvorena postupka javnih nabavki, ukupne procijenjene vrijednosti od 160.000 € (bez PDV-a). Postupci su se odnosili na nabavku dizel goriva procijenjene vrijednosti 130.000 € (bez PDV-a) i nabavku rezervnih djelova za građevinske mašine za tri partije i to:

- za partiju 2 - 15.000 €;
- partiju 3 - 2.000 € i
- partiju 4 - 13.000 €.

Za nabavku rezervnih djelova za građevinske mašine ukupna procijenjena vrijednost iznosila je 45.000 € (bez PDV-a) za 4 partije. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da su za partiju 1 i 2 ponovljeni postupci. Razlog tome za partiju 1 (neispravna ponuda), a za partiju 2 (nije podnijeta ni jedna ponuda). Nakon ponovljenog postupka, za partiju 1 donijeta je Odluka o poništenju postupka iz razloga što nije podnijeta ni jedna ponuda, dok je za partiju 2 izabran ponuđač sa kojim je i zaključen Ugovor.

Jednostavne nabavke iznad 5.000 €

¹⁵⁵ Broj: 3061, objavljen 31.01.2022. godine;

¹⁵⁶ Ug. o javnoj nabavci broj: 1056/22, od 20.07.2022.g. (dizel gorivo); Ug. o javnoj nabavci za partiju 2 broj: 1867/22, od 23.12. godine; Ug. o javnoj nabavci za partiju 3 broj: 1224/22, od 23.08.2022.godine i Ug. o javnoj nabavci za partiju 4 broj: 1182/22 od 15.08.2022. godine;

Ukupna procijenjena vrijednost jednostavnih nabavki iznad 5.000 € iznosila je 67.880 € (bez PDV-a), a ukupna ugovorena vrijednost 64.869,65 € (bez PDV-a).

Navedeni iznos odnosi se na tri postupka jednostavnih nabavki procijenjene vrijednosti preko 5.000 € iz 2022. godine i jedan postupak koji je otpočeo decembra 2021. godine.

Postupci su se odnosili na: osiguranje imovine i radnih mašina (8.000 €)¹⁵⁷, iznajmljivanje raznih mašina, kamiona i usluge prevoza (19.990 €)¹⁵⁸, asfaltiranje parkinga u krugu sanitarne deponije Možura (19.990 €)¹⁵⁹ i Studiju izvodljivosti sa idejnim rješenjem za pretvaranje energije biogasa u električnu energiju (19.900 €)¹⁶⁰ - postupak iz 2021. godine.

Poslove javnih nabavki u Društvu obavlja lice angažovano po osnovu ugovora o djelu koje ispunjava uslove predviđene Zakonom.

Realizovani postupci tokom 2022. godine sprovedeni su u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama (u pogledu pravilnog definisanja predmeta javnih nabavki, objavljivanja tenderske dokumentacije, ispunjenosti zahtijevanih uslova od strane ponuđača, poštovanje zakonom utvrđenih rokova, zapisnici o otvaranju ponuda, donošenje Odluke o ishodu postupka, zaključivanje Ugovora o javnoj nabavci).

Za realizovane postupke Društvo je u skladu sa članom 152 Zakona o javnim nabavkama sačinilo i objavilo Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama¹⁶¹.

U svim postupcima obrazovana je komisija za sprovođenje postupaka javne nabavke shodno članu 48 Zakona o javnim nabavkama. Dostavljen je i Zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru¹⁶².

Jednostavne nabavke ispod 5.000 €

Na osnovu Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki¹⁶³, jednostavna nabavka roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou do 5.000 € sprovodi se direktnim izborom predmeta nabavke određenog ponuđača uz prihvatanje predračuna/profakture, fiskalnog računa ili ugovora u zavisnosti od vrste predmeta nabavke.

Društvo je u skladu sa Pravilnikom o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki dostavilo Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke. U Izvještaju su evidentirane sve realizovane nabavke vrijednosti ispod 5.000 €, što je u skladu sa Pravilnikom. Sprovedeno je 272 postupka nabavki procijenjene vrijednosti ispod 5.000 € u ukupnoj ugovorenoj vrijednosti od 125.888,62 € (sa PDV-om).

Utvrđeno je, uvidom u Izvještaj da je Društvo tokom 2022. godine zbog prirode i obima posla koristilo usluge više dobavljača i to:

- za nabavku raznih rezervnih djelova za građevinske mašine u ukupnom iznosu od 13.774,07 €;
- za održavanje opreme i mehanizacije u ukupnom iznosu od 11.044,44 €.

U izvještaju o sprovedenim javnim nabavkama¹⁶⁴ evidentirano je da je procijenjena vrijednost planiranih nabavki u iznosu od 662.500 € (bez PDV-a), dok je ukupna ugovorena vrijednost sprovedenih javnih nabavki u 2022. godini iznosila 224.869,65 € (bez PDV-a), što je 33,94% u odnosu na plan. Na stepen realizacije plana javnih nabavki uticali su:

¹⁵⁷ Ugovor broj: 03-4/172, od 21.04.2022. godine;

¹⁵⁸ Ugovor broj: 1603/22, od 02.11.2022. godine;

¹⁵⁹ Ugovor broj: 1865/22, od 23.12.2022. godine;

¹⁶⁰ Ugovor broj: 163/22, od 04.02.2022. godine;

¹⁶¹ Broj: 283/23, od 21.02.2023. godine;

¹⁶² Zapisnik broj: 1137/23, od 13.06.2023. godine;

¹⁶³ „Službeni list Crne Gore“, broj: 051/21, od 20.05.2021. godine;

¹⁶⁴ Izvještaj o sprovedenim javnim nabavkama broj:1200/23, od 23.06.2023. godine.

- postupak započet u 2021. godini, a realizovan u 2022. godini,
- postupak započet u 2022. godini koji je poništen zbog neispravne ponude i
- postupci započeti u 2022. godini a realizovani u 2023. godini.

Preporuka: Društvo treba da plan javnih nabavki zasniva na procjeni stvarnih potreba i u skladu sa raspoloživim sredstvima planira postupke javnih nabavki, a sve nepredviđene nabavke za kojima se naknadno ukaže potreba realizuje na način što će pristupiti izmjenama prvobitnog plana.

SENATOR DR
Zoran Jelić
Rukovodilac Kolegijuma